

KNF

**KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO**

**RAPORT O STANIE SEKTORA UBEZPIECZEŃ
PO I PÓŁROCZU 2018 R.**

**URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 22 października 2018 r.**

Słowa kluczowe: ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ, ZAKŁADY REASEKURACJI,
WYPŁACALNOŚĆ

Wstęp

W raporcie zaprezentowano podstawowe informacje dotyczące wyników finansowych sektora ubezpieczeń i reasekuracji za I półrocze 2018 r., zagregowane na podstawie sprawozdań finansowych i statystycznych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji. Przedstawiono również podstawowe tendencje zaobserwowane w sektorze ubezpieczeń w ciągu tego okresu i podjęto próbę wyjaśnienia i uzasadnienia zidentyfikowanych zmian.

Początkowe rozdziały raportu – dotyczące przychodów i kosztów działalności oraz wyników działalności zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, jak również informacja o pozycjach bilansowych – zostały opracowane na podstawie sprawozdawczości dla celów rachunkowości, natomiast rozdział dotyczący wypłacalności zakładów ubezpieczeń opracowany został na podstawie sprawozdawczości dla celów wypłacalności (wg Wypłacalność II).

Na dzień 30 czerwca 2018 r. wskaźniki wypłacalności większości zakładów ubezpieczeń i reasekuracji pozostają na wysokim, bezpiecznym poziomie. Wszystkie zakłady ubezpieczeń/reasekuracji spełniają wymogi wypłacalności.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
1. PODMIOTY RYNKU UBEZPIECZENIOWEGO	4
2. PRZYCHODY I KOSZTY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	5
2.1. PRZYCHODY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	5
2.1.1. PRZYCHODY Z TYTUŁU SKŁADKI PRZYPISANEJ BRUTTO.....	5
2.1.2. PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ	10
2.2. KOSZTY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	12
2.2.1. ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA WYPŁACONE.....	12
2.2.2. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ.....	16
2.2.3. KOSZTY ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ LOKACYJNĄ	19
2.3. WYNIKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	20
2.3.1. WYNIK TECHNICZNY	20
2.3.2. WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ	23
2.3.3. WYNIK FINANSOWY NETTO	23
3. BILANS ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	26
3.1. AKTYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	26
3.1.1. LOKATY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	27
3.2. PASYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	29
3.2.1. KAPITAŁY WŁASNE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	30
3.2.2. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE BRUTTO	32
3.3. WYBRANE POZYCJE BILANSOWE DLA CELÓW WYPŁACALNOŚCI	34
4. WYPŁACALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	37
4.1. STRUKTURA ŚRODKÓW WŁASNYCH.....	37
4.2. STRUKTURA RYZYKA WEDŁUG KAPITAŁOWEGO WYMOGU WYPŁACALNOŚCI.....	38
4.3. WSKAŹNIKI WYPŁACALNOŚCI	41
SPIS TABEL	43
SPIS WYKRESÓW	44

1. Podmioty rynku ubezpieczeniowego

Na koniec I półrocza 2018 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 60 krajowych zakładów ubezpieczeń – 26 zakładów ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie) i 33 zakłady ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) oraz 1 zakład reasekuracji. Wszystkie zakłady posiadające zezwolenie prowadziły działalność.

W porównaniu do stanu na koniec I kwartału 2018 r. ilość zakładów zmniejszyła się o jeden, co było wynikiem połączenia dwóch zakładów. W dniu 30 maja 2018 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowano połączenie zakładów: **COMPENSA TU na ŻYCIE S.A. Vienna Insurance Group** (spółka przejmująca) i **POLISA-ŻYCIE TU S.A. Vienna Insurance Group** (spółka przejmowana) pod nazwą **COMPENSA TU na ŻYCIE S.A. Vienna Insurance Group**.

Krajowy Rejestr Sądowy w dniu 7 września 2018 roku dokonał zmiany nazwy dwóch zakładów: **BZ WBK-AVIVA TU OGÓLNYCH S.A.** na **SANTANDER AVIVA TU S.A.** oraz **BZ WBK-AVIVA TU nŻ S.A.** na **SANTANDER AVIVA TU na ŻYCIE S.A.**

2. Przychody i koszty zakładów ubezpieczeń¹

2.1. Przychody zakładów ubezpieczeń

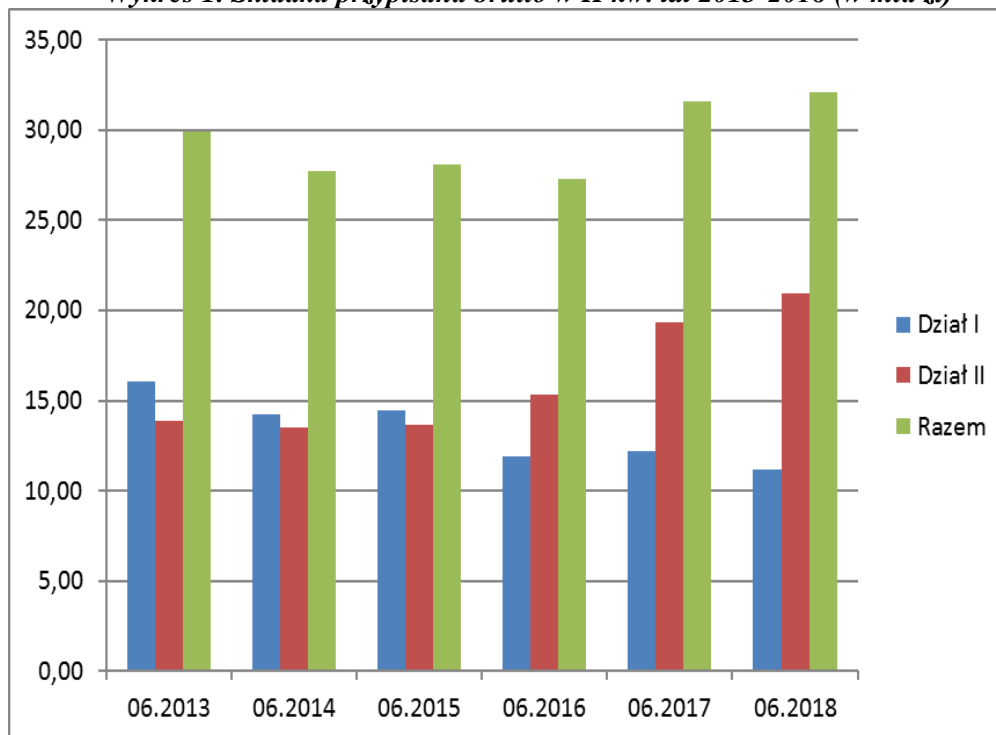
W ciągu I półrocza 2018 r. zakłady ubezpieczeń uzyskały przychody w wysokości 41,78 mld zł. W strukturze przychodów zakładów ubezpieczeń dominują: składka przypisana brutto (76,90% przychodów ogółem), przychody z lokat (9,92% przychodów ogółem) oraz niezrealizowane zyski z lokat (4,39% przychodów ogółem).

2.1.1. Przychody z tytułu składki przypisanej brutto

Na koniec I półrocza 2018 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń wyniosła 32,12 mld zł i była o 1,73% (0,55 mld zł) wyższa niż w analogicznym okresie ubiegłego roku. W dziale I nastąpił spadek składki o 8,76%, natomiast dział II odnotował wzrost przypisu składki o 8,35%.

Składka przypisana sektora ubezpieczeń wyniosła 32,12 mld zł i była wyższa o 0,55 mld zł niż rok temu

Wykres 1. Składka przypisana brutto w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

¹Zakłady ubezpieczeń działu I i działu II oraz zakład reasekuracji działu II, dalej zwane zakładami ubezpieczeń. Wyniki zakładu reasekuracji PTR S.A. uwzględnione zostały w wynikach zakładów ubezpieczeń działu II.

■ Zakłady ubezpieczeń na życie (dział I)

Składka przypisana brutto za I półrocze 2018 r. zakładów ubezpieczeń na życie wyniosła 11,14 mld zł i była niższa o 1,07 mld zł (o 8,76%) w porównaniu z analogicznym okresem 2017 roku.

Spośród grup ubezpieczeń działu I największy spadek składki przypisanej brutto miał miejsce w grupie 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe²) – o 1,32 mld zł, tj. o 23,50%, z poziomu 5,63 mld zł do poziomu 4,31 mld zł.

Najwyższy wzrost składki nastąpił w grupie 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) – o 0,19 mld zł tj. o 7,13%, do wartości 2,92 mld zł.

■ Koncentracja sektora ubezpieczeń działu I

W dziale I udział w rynku mierzony wielkością składki przypisanej brutto 5 największych zakładów ubezpieczeń za I półrocze 2018 r. wyniósł 65,60% i był o 3,01 pkt. proc. wyższy niż w analogicznym okresie 2017 roku.

Udział w rynku 5 największych zakładów działu I wyniósł 65,60%

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w II kw. 2017 i 2018 r.

Lp.	Zakład ubezpieczeń	06.2017	Zakład ubezpieczeń	06.2018
1	PZU ŻYCIE SA	34,75%	PZU ŻYCIE SA	37,27%
2	OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A.	8,53%	AVIVA TUŃŻ S.A.	8,26%
3	AVIVA TUŃŻ S.A.	7,47%	OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A.	8,02%
4	NATIONALE-NEDERLANDEN TUŃŻ S.A.	6,13%	NATIONALE-NEDERLANDEN TUŃŻ S.A.	6,81%
5	TU na ŻYCIE EUROPA S.A.	5,72%	TU na ŻYCIE EUROPA S.A.	5,25%
Razem:		62,59%	Razem:	65,60%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu I

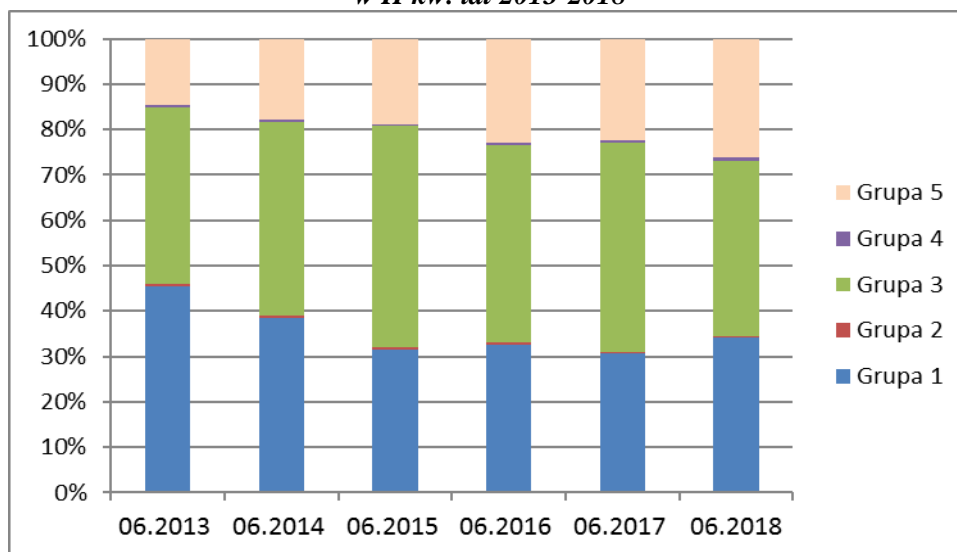
W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu I w I półroczu 2018 r. dominowały ubezpieczenia z grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK) stanowiące 38,66% łącznej składki. Drugą pozycję zajmowały ubezpieczenia na życie (grupa 1), stanowiące 34,05% składki przypisanej brutto. Na kolejnym miejscu znajdowały się uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 5), stanowiące 26,17% składki przypisanej brutto. Udział ubezpieczeń rentowych (grupa 4) i posagowych (grupa 2) pozostawał nieznaczny i wyniósł

W strukturze ubezpieczeń działu I przeważały ubezpieczenia z grupy 3, stanowiące 38,66% składki całego działu

² Zgodnie z załącznikiem do ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej **grupę 3 działu I** stanowią ubezpieczenia na życie, jeżeli są związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, a także ubezpieczenia na życie, w których świadczenie zakładu ubezpieczeń jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, **dalej zwane ubezpieczenia na życie związane z UFK.**

odpowiednio 0,63% i 0,49% składki przypisanej brutto działu I z ubezpieczeń bezpośrednich.

Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w II kw. lat 2013-2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Analizując zmiany w strukturze składki przypisanej brutto na koniec II kwartału 2018 r. w stosunku do poprzedniego okresu, można zauważyć spadek udziału ubezpieczeń z grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK) o 7,50 pkt. proc., przy wzroście udziału pozostałych grup ubezpieczeniowych. W grupie 5 (uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) nastąpiło zwiększenie udziału w składce działu o 3,86 pkt. proc., a udział grupy 1 (ubezpieczenia na życie) był większy o 3,50 pkt. proc. w porównaniu z I półroczem 2017 r.

Udział ubezpieczeń grupy 3 był o 7,50 pkt. proc. niższy niż w II kw. 2017 r.

Zakłady ubezpieczeń na życie na koniec I półrocza 2018 r. osiągnęły składkę przypisaną brutto z tytułu ubezpieczeń grupowych w wysokości 4,17 mld zł, a z tytułu ubezpieczeń indywidualnych 6,97 mld zł. W stosunku do okresu poprzedniego składka z tytułu ubezpieczeń grupowych uległa zwiększeniu o 0,02 mld zł, a składka z tytułu ubezpieczeń indywidualnych zmniejszyła się o 1,08 mld zł.

Spośród 26 zakładów ubezpieczeń działu I, 8 zakładów posiadało powyżej 50% udziału składki z ubezpieczeń grupowych w swoim portfelu (dziewięć w II kwartale 2017 r.).

Składka przypisana brutto z tytułu wpłat jednorazowych za I półrocze 2018 r. osiągnęła poziom 2,94 mld zł i zmniejszyła się w stosunku do analogicznego okresu 2017 roku o 1,08 mld zł (36,73%). Natomiast składka płacona okresowo wyniosła w badanym okresie 8,20 mld zł i nieznacznie się zwiększyła. Siedem zakładów ubezpieczeń działu I posiadało powyżej 50% udziału składek jednorazowych w całym portfelu (9 zakładów w II kwartale 2017 r.).

■ Zakłady ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (dział II)

Wysokość składki przypisanej brutto zakładów ubezpieczeń działu II za I półrocze 2018 r. wyniosła 20,98 mld zł i w porównywaniu ze składką w analogicznym okresie 2017 roku była wyższa o 1,62 mld zł (o 8,35%).

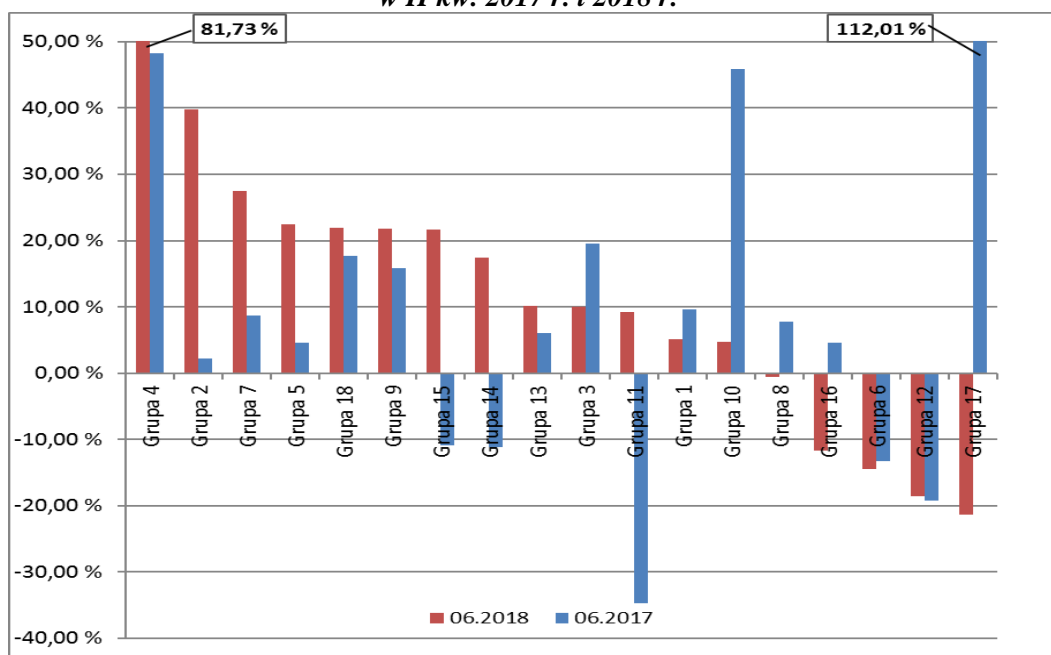
Składka przypisana brutto w dziale II była wyższa o 8,35% i wyniosła 20,98 mld zł

Wzrost składki przypisanej brutto w dziale II z działalności bezpośredniej w stosunku do analogicznego okresu 2017 roku odnotowano w trzynastu grupach ubezpieczeń. Największy miał miejsce w ubezpieczeniach komunikacyjnych, czyli w grupie 3 (auto-casco) o 0,39 mld zł (10,06%), do wartości 4,22 mld zł oraz w grupie 10 (OC komunikacyjne) o 0,34 mld zł (o 4,69%), do poziomu 7,69 mld zł. W grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych), w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku zebrano o 0,32 mld zł więcej składki (o 21,78%) do wysokości 1,78 mld zł. Zwiększenie składki przypisanej brutto o ponad 0,10 mld zł nastąpił w następujących trzech grupach ubezpieczeniowych: w grupie 2 (ubezpieczenia choroby), o 0,12 mld zł (o 39,73%) do wartości 0,43 mld zł, w grupie 13 (ubezpieczenia OC, nieujęte w grupach 10-12) o 0,11 mld zł (o 10,08%) do wysokości 1,18 mld zł, oraz w grupie 18 (ubezpieczenia świadczenia pomocy) o 0,10 mld zł (o 21,98%) osiągając 0,57 mld zł przypisu składki.

W ramach reasekuracji czynnej wysokość składki przypisanej brutto zakładów ubezpieczeń wyniosła 1,58 mld zł i była wyższa o 0,16 mld zł niż w analogicznym okresie 2017 r. W 5 klasie rachunkowej (ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych) składka zwiększyła się o 0,06 mld zł, w 1 klasie (ubezpieczenia od następstw wypadków i chorób) o 0,04 mld zł, a w klasie 2 (OC komunikacyjne) o 0,03 mld zł. Spadek składki przypisanej brutto po 0,01 mld zł odnotowano w 3 i 7 klasie rachunkowej (ubezpieczenia komunikacyjne pozostałe oraz ubezpieczenia kredytu i gwarancji).

Spośród grup ubezpieczeniowych działu II – pięć zanotowało spadek składki w stosunku do analogicznego okresu 2017 roku. Zmniejszenie składki miało miejsce w grupie 16 (ubezpieczenia ryzyk finansowych) oraz w grupie 17 (ubezpieczenia ochrony prawnej), gdzie zebrano odpowiednio o 0,05 mld zł i o 0,02 mld zł składki mniej. W pozostałych trzech grupach ubezpieczeń (w grupie 6, 8 i 12) nastąpiło zmniejszenie składki poniżej 0,01 mld zł.

Wykres 3. Zmiana składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w II kw. 2017 r. i 2018 r.

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Koncentracja sektora ubezpieczeń działu II

Na koniec I półrocza 2018 r. udział w rynku mierzony wielkością składki przypisanej brutto 5 największych zakładów ubezpieczeń działu II wyniósł 71,30%, co stanowiło wzrost o zaledwie 0,25 pkt. proc. w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku.

Udział w rynku 5 największych zakładów ubezpieczeń działu II wynosi 71,30%

Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w II kw. 2017 i 2018 r.

Lp.	Zakład ubezpieczeń	06.2017	Zakład ubezpieczeń	06.2018
1	PZU SA	34,68%	PZU SA	33,15%
2	STU ERGO HESTIA SA	13,54%	STU ERGO HESTIA SA	14,35%
3	TUIR WARTA S.A.	13,18%	TUIR WARTA S.A.	13,89%
4	TUIR ALLIANZ POLSKA S.A.	4,88%	TUIR ALLIANZ POLSKA S.A.	4,99%
5	AXA UBEZPIECZENIA TUIR S.A.	4,77%	AXA UBEZPIECZENIA TUIR S.A.	4,92%
Razem		71,05%	Razem	71,30%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

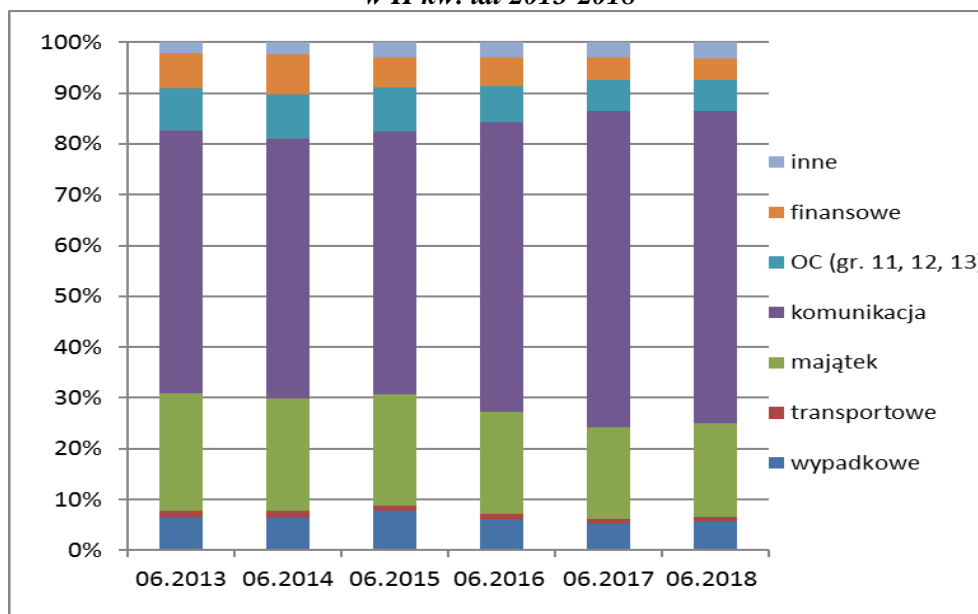
■ Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu II

W strukturze pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych bezpośrednich w I półroczu 2018 r. dominowały ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 3 i 10), stanowiące łącznie 61,39% składki przypisanej brutto działu II z działalności bezpośredniej, przy czym udział grupy 10 (OC komunikacyjne) wyniósł 39,64%, natomiast grupy 3 (auto-casco) – 21,75%. Udział ubezpieczeń komunikacyjnych zmniejszył się o 0,91 pkt. proc. w porównaniu

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu II dominowały ubezpieczenia komunikacyjne stanowiące łącznie 61,39% składki działu

z analogicznym okresem ubiegłego roku. Drugą pozycję zajmowały ubezpieczenia majątkowe (grupa 8 i 9), które stanowiły łącznie 18,33% składki (wzrost udziału o 0,24 pkt. proc.). Na kolejnych miejscach znajdowały się ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (grupy 11, 12, 13) o udziale 6,22% (wzrost o 0,09 pkt. proc.), ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 1 i 2) o udziale 5,73% (również wzrost o 0,41 pkt. proc.) oraz ubezpieczenia finansowe (grupa 14, 15, 16) o udziale 4,15%, gdzie nastąpiło zmniejszenie udziału o 0,17 pkt. proc.

Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w II kw. lat 2013-2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Porównując strukturę rynku ubezpieczeń bezpośrednich działu II po II kwartałach 2018 r. z analogicznym okresem 2017 roku należy wskazać, że największy wzrost udziału, o 1,03 pkt. proc., wystąpił w grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych) oraz w grupie 2 (ubezpieczenia choroby) o 0,51 pkt. proc. Natomiast największy spadek udziału w składce działu II, o 1,29 pkt. proc. miał miejsce w grupie 10 (OC komunikacyjne), o 0,79 pkt. proc. w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami).

2.1.2. Przychody z działalności lokacyjnej

Przychody z działalności lokacyjnej ogółem za I półrocze 2018 r. wyniosły 5,98 mld zł, co stanowiło spadek o 27,12% (tj. o 2,22 mld zł) w porównaniu z analogicznym okresem 2017 r.

Na przychody z działalności lokacyjnej ogółem w I półroczu 2018 r. składają się przychody z lokat (69,32%) oraz niezrealizowane zyski z lokat (30,68%). W strukturze zaś samych przychodów z lokat zakładów ubezpieczeń ogółem

Przychody z działalności lokacyjnej sektora ubezpieczeń spadły o 27,12% w porównaniu z II kw. 2017 r.

dominują przychody z udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych (39,55%) oraz przychody z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu (35,14%).

W dziale I największą pozycją w lokatach były niezrealizowane zyski z lokat, które stanowiły 49,39% przychodów z działalności lokacyjnej działu I, natomiast **w dziale II** były to przychody z udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych, które stanowiły 49,12% przychodów z działalności lokacyjnej działu II.

W dziale I przychody z działalności lokacyjnej w porównaniu z I półroczem 2017 r. spadły o 40,60%, tj. o 2,14 mld zł, na co najistotniejszy wpływ miało zmniejszenie niezrealizowanych zysków z lokat (o 1,13 mld zł).

W dziale II przychody z działalności lokacyjnej w porównaniu z I półroczem 2017 r. spadły o 2,73%, tj. o 0,08 mld zł, na co znaczący wpływ miał spadek przychodów z udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych (o 0,14 mld zł).

Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w II kw. 2017 i 2018 r.

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	06.2017	06.2018	Zmiana w %	Zmiana	06.2017	06.2018	Zmiana w %	Zmiana
Razem	5 282,69	3 138,13	-40,60%	-2 144,56	2 919,55	2 839,74	-2,73%	-79,81
I. Przychody z lokat	2 600,70	1 588,18	-38,93%	-1 012,52	2 534,75	2 555,67	0,83%	20,92
1. Przychody z lokat w nieruchomości	1,23	1,34	8,92%	0,11	10,12	10,07	-0,49%	-0,05
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	151,43	244,07	61,18%	92,65	1 539,46	1 400,76	-9,01%	-138,70
2.1. z udziałów i akcji	151,43	244,07	61,18%	92,65	1 537,29	1 394,82	-9,27%	-142,47
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	0,00	0,00	0,00%	0,00	2,17	5,90	172,35%	3,74
2.3. z pozostałych lokat	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,04	10 636,62%	0,04
3. Przychody z innych lokat finansowych	1 082,08	992,20	-8,31%	-89,88	531,44	830,92	56,35%	299,48
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	246,95	190,58	-22,83%	-56,37	17,75	10,10	-43,07%	-7,65
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	733,25	700,00	-4,53%	-33,25	516,11	755,94	46,47%	239,83
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	89,84	78,94	-12,13%	-10,90	3,98	7,28	83,03%	3,30
3.4. z pozostałych lokat	12,04	22,69	88,49%	10,65	-6,39	57,60	-1 000,74%	63,99
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	3,62	0,09	-97,39%	-3,53	7,54	4,29	-43,07%	-3,25
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	1 362,34	350,47	-74,27%	-1 011,87	446,20	309,63	-30,61%	-136,57

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	06.2017	06.2018	Zmiana w %	Zmiana	06.2017	06.2018	Zmiana w %	Zmiana
II. Niezrealizowane zyski z lokat	2 682,00	1 549,95	-42,21%	-1 132,04	384,80	284,07	-26,18%	-100,73

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

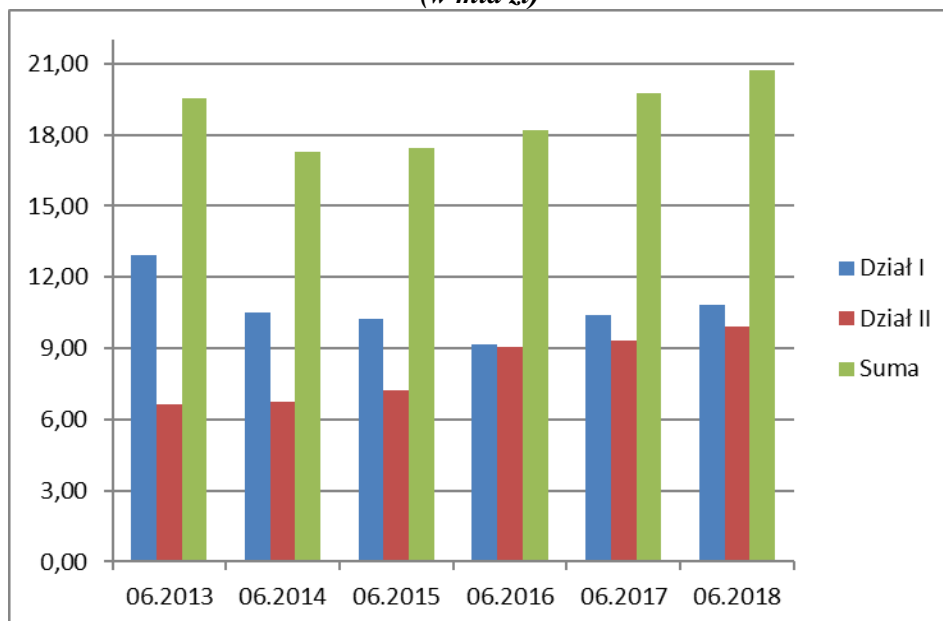
2.2. Koszty zakładów ubezpieczeń

Łączne koszty zakładów ubezpieczeń w okresie II kwartałów 2018 r. wyniosły 37,96 mld zł. W strukturze kosztów dominowały odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (54,64% łącznych kosztów) oraz łączne koszty akwizycji i koszty administracyjne (20,78% łącznych kosztów).

2.2.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone

Główną pozycję kosztów zakładów ubezpieczeń stanowiły koszty odszkodowań i świadczeń wynikających z umów ubezpieczenia. W I półroczu 2018 r. zakłady ubezpieczeń wypłaciły w ujęciu brutto 20,74 mld zł odszkodowań i świadczeń wraz z kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów. W porównaniu z I półroczem 2017 r. wartość ta zwiększyła się o 0,99 mld zł, czyli o 5,03%.

Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone - zakłady ubezpieczeń na życie

W dziale I w ciągu I półrocza 2018 r. wypłacone zostały odszkodowania i świadczenia brutto w wysokości 10,83 mld zł (52,23% łącznych świadczeń brutto sektora ubezpieczeń), co stanowi kwotę o 0,44 mld zł (o 4,19%) wyższą, niż w I półroczu 2017 r.

Wartość wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale I wzrosła o 4,19% w porównaniu z II kw. 2017 r.

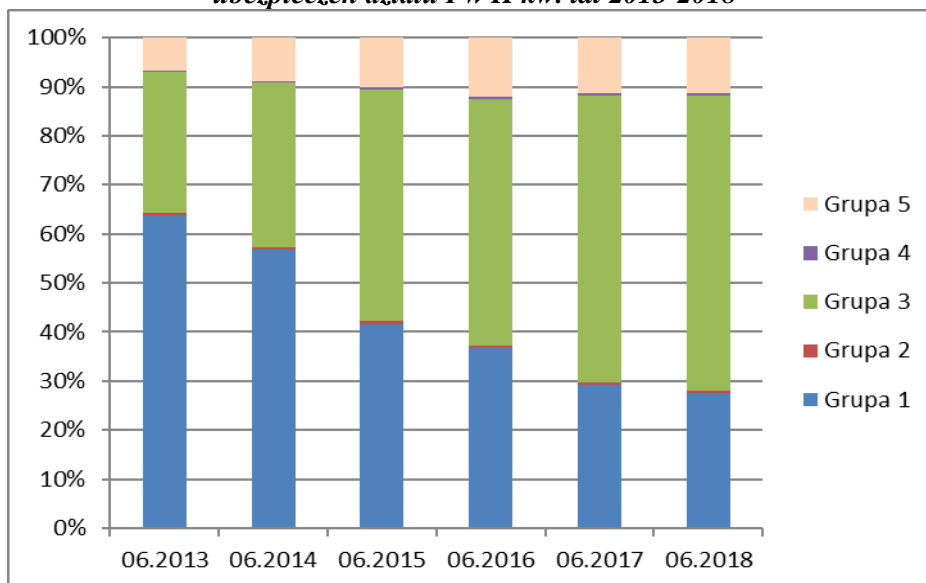
Z punktu widzenia poszczególnych grup ubezpieczeń wzrost wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto spowodowany był wyższymi wypłatami w ramach grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK) – o 0,44 mld zł, tj. o 7,32%, z poziomu 6,07 mld zł do poziomu 6,51 mld zł.

Spadek wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto nastąpił tylko w grupie 1 (ubezpieczenia na życie) – o 0,06 mld zł, tj. 2,00% z kwoty 3,04 mld zł do kwoty 2,98 mld zł.

Najwięcej odszkodowań i świadczeń wypłacono z tytułu ubezpieczeń grupy 3 (6,51 mld zł) oraz grupy 1 (2,98 mld zł) działu I.

W strukturze odszkodowań i świadczeń wypłaconych z działalności bezpośredniej w dziale I udział grupy 3 wyniósł 60,14%, zaś grupy 1 – 27,54%.

Wykres 6. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu I w II kw. lat 2013-2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone - zakłady ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W dziale II w ciągu I półrocza 2018 r. wypłacone zostały odszkodowania i świadczenia brutto w wysokości 9,91 mld zł (47,77% łącznych świadczeń brutto sektora ubezpieczeń), co stanowi kwotę o 0,56 mld zł (o 5,96%) wyższą niż w analogicznym okresie ubiegłego roku.

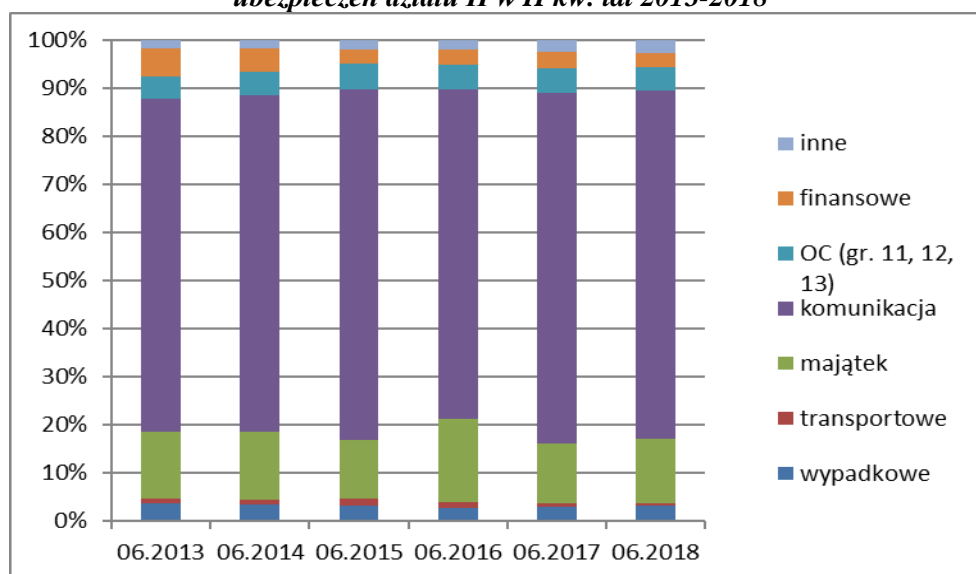
W poszczególnych grupach ubezpieczeń wzrost wartości odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto spowodowany był przede wszystkim większymi wypłatami w: grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych) – o 0,23 mld zł, tj. 57,77%, z poziomu 0,40 mld zł do poziomu 0,63 mld zł, grupie 3 (auto-casco) – o 0,20 mld zł, tj. o 9,22% z poziomu 2,22 mld zł do 2,42 mld zł oraz grupie 10 (OC komunikacyjne) – o 0,11 mld zł, tj. o 2,54%, z poziomu 4,32 mld zł do poziomu 4,42 mld zł.

Spadki wypłaconych odszkodowań i świadczeń brutto dotyczyły ośmiu grup, w tym największe miały miejsce w grupie 16 (ubezpieczenia ryzyk finansowych) – o 0,07 mld zł, tj. 54%, z poziomu 0,13 mld zł do poziomu 0,06 mld zł oraz w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) – o 0,06 mld zł, tj. o 8,23%, z poziomu 0,70 mld zł do poziomu 0,64 mld zł.

Najwyższe odszkodowania i świadczenia działu II wypłacono z tytułu ubezpieczeń komunikacyjnych, czyli grupy 10 (4,42 mld zł) oraz grupy 3 (2,42 mld zł). Udział obu grup w odszkodowaniach i świadczeniach z tytułu działalności bezpośredniej działu II jest bardzo duży – dla grupy 10 wyniósł 46,64%, a dla grupy 3 – 25,54%.

Wartość wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale II wzrosła o 5,96% w porównaniu z II kw. 2017 r.

Wykres 7. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu II w II kw. lat 2013-2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wskaźnik szkodowości na udziale własnym

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym wskazuje, jaką część składki zarobionej zakład ubezpieczeń przeznaczają na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia.

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym działu II w I półroczu 2018 r. wzrósł w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku z 61,30% do 62,31%, tj. o 1,01 pkt. proc. Oznacza to, iż zakłady ubezpieczeń tego działu przeznaczyły na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia 62,31% składki zarobionej na udziale własnym.

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym w grupie 3 działu II w I półroczu 2018 r. wyniósł 66,26%, i był niższy o 3,33 pkt. proc w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku (69,59%).

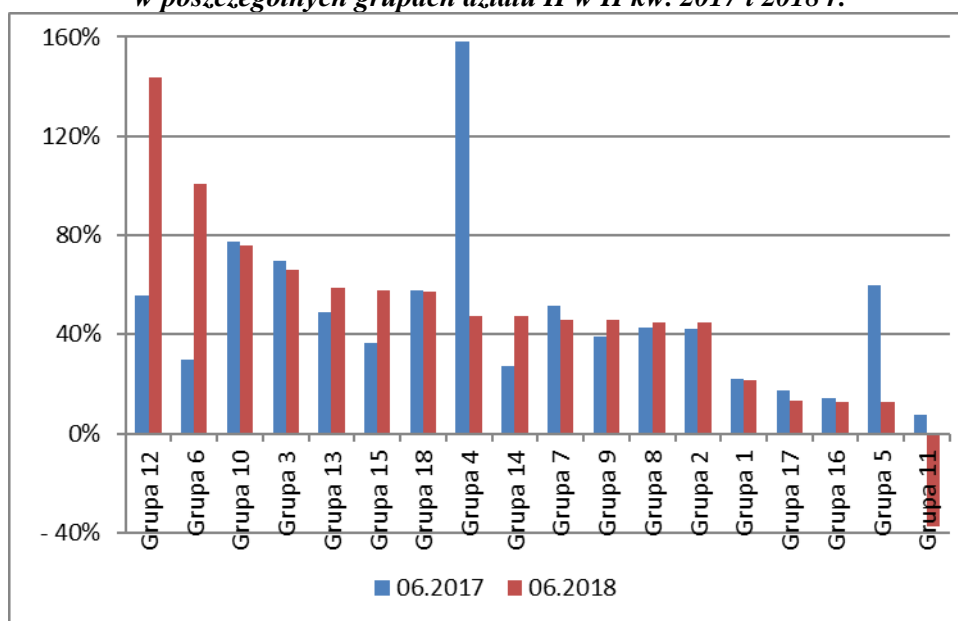
Wskaźnik szkodowości na udziale własnym w grupie 10 działu II w I półroczu 2018 r. wyniósł 75,77% i był niższy o 1,51 pkt. proc w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku (77,28%).

Kształtowanie się wskaźnika szkodowości w poszczególnych grupach ubezpieczeń przedstawia poniższy wykres.

Zakłady ubezpieczeń działu II na wypłatę odszkodowań i świadczeń przeznaczyły prawie 62,31% składki zarobionej

Wykres 8. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w II kw. 2017 i 2018 r.

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.2.2. Koszty działalności ubezpieczeniowej

Znaczącą pozycję wśród kosztów zakładów ubezpieczeń zajmują koszty działalności ubezpieczeniowej, które obejmują koszty akwizycji, koszty administracyjne oraz prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów (jako pomniejszenie kosztów akwizycji i administracyjnych).

W ciągu I półrocza 2018 r. koszty działalności ubezpieczeniowej, po uwzględnieniu otrzymanych prowizji reasekuracyjnych, osiągnęły wartość 6,93 mld zł, co stanowiło wzrost w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku o 3,70%, tj. o 0,25 mld zł.

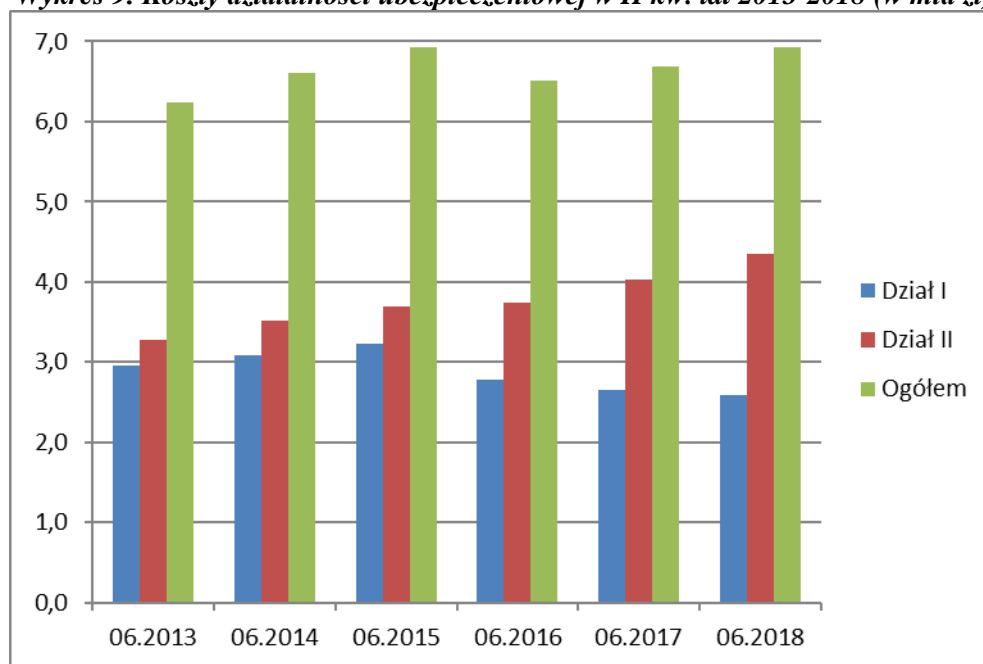
Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 26,06 zł z każdych 100 zł składki zarobionej na udziale własnym (ok. 25,73 zł w I półroczu 2017 r.). W ubezpieczeniach na życie koszty wyniosły ok. 23,35 zł na 100 zł składki (ok. 21,63 zł w I półroczu 2017 r.), natomiast w ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych ok. 28,00 zł na 100 zł składki (ok. 29,39 zł w I półroczu 2017 r.).

Łącznie koszty administracyjne i akwizycji wyniosły w I półroczu 2018 r. 7,89 mld zł i w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku wzrosły o 5,03%, tj. o 0,38 mld zł. W tym samym czasie składka przypisana brutto wzrosła o 1,73% porównując do analogicznego okresu 2017 r.

Koszty działalności ubezpieczeniowej wzrosły o 3,70%

Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 26,06 zł z każdych 100 zł składki

Wykres 9. Koszty działalności ubezpieczeniowej w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

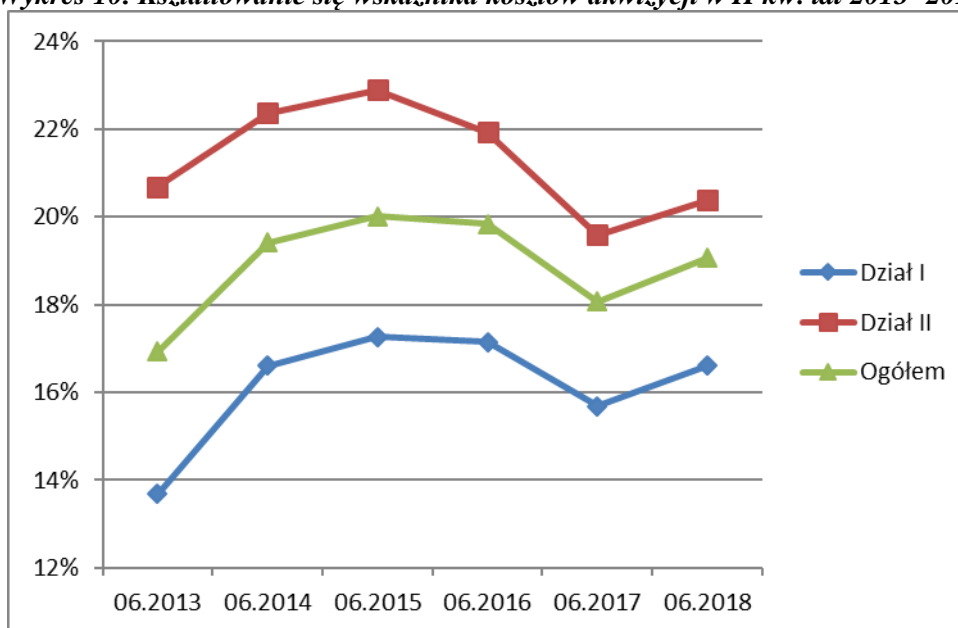
Koszty akwizycji obejmują m.in. wszelkie koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia (np. prowizje agencyjne, koszty badań lekarskich, koszty ekspertyz).

W I półroczu 2018 r. koszty akwizycji w zakładach ubezpieczeń ogółem osiągnęły kwotę 6,13 mld zł i były wyższe o 7,33% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku (wzrost o 0,42 mld zł z kwoty 5,71 mld zł). Koszty akwizycji łącznie stanowiły 19,07% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń.

- Koszty akwizycji w dziale I wyniosły 1,85 mld zł (spadek o 0,06 mld zł z kwoty 1,91 mld zł, tj. o 3,38% w stosunku do I półrocza 2017 r.) i stanowiły 16,60% składki przypisanej brutto działu I.
- Koszty akwizycji w dziale II wyniosły 4,28 mld zł (wzrost o 0,48 mld zł z kwoty 3,79 mld zł, tj. o 12,73% w stosunku do I półrocza 2017 r.) i stanowiły 20,38% składki przypisanej brutto działu II.

Poniższy wykres prezentuje wskaźnik kosztów akwizycji, czyli procentowo wyrażony stosunek tych kosztów do składki przypisanej brutto.

Wykres 10. Kształtowanie się wskaźnika kosztów akwizycji w II kw. lat 2013 -2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

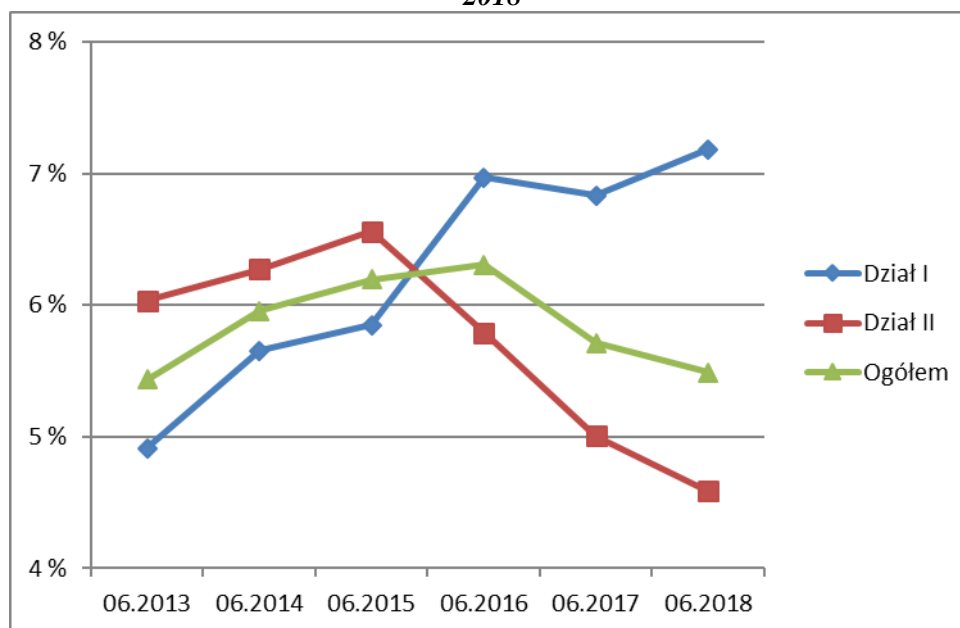
Koszty administracyjne obejmują koszty zarządu i administracji oraz ogólne koszty dotyczące działalności ubezpieczeniowej, takie jak: koszty utrzymania biur, koszty usług obcych, wynagrodzenia, koszty zużycia energii itp.

Koszty administracyjne sektora ubezpieczeń w I półroczu 2018 r. wyniosły 1,76 mld zł i były niższe o 2,25% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku (spadek o 0,04 mld zł). Koszty te ogółem stanowiły 5,49% składki przypisanej brutto całego sektora ubezpieczeń (5,71% w I półroczu 2017 r.).

- Koszty administracyjne w dziale I wyniosły 0,80 mld zł (spadek o 0,03 mld zł, z kwoty 0,83 mld zł, tj. o 4,04% w stosunku do I półrocza 2017 r.), a ich udział w składce przypisanej brutto działu wyniósł 7,18% (6,83% w I półroczu 2017 r.).
- Koszty administracyjne w dziale II wyniosły 0,96 mld zł (spadek o 0,01 mld zł, z kwoty 0,97 mld zł, tj. o 0,70% w stosunku do I półrocza 2017 r.), a ich udział w składce przypisanej brutto działu wyniósł 4,59% (5,00% w I półroczu 2017 r.).

Poniższy wykres prezentuje wskaźnik kosztów administracji, czyli procentowo wyrażony stosunek tych kosztów do składki przypisanej brutto.

Wykres 11. Kształtowanie się wskaźnika kosztów administracyjnych w II kw. lat 2013-2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.2.3. Koszty związane z działalnością lokacyjną

Koszty związane z działalnością lokacyjną wszystkich zakładów ubezpieczeń w I półroczu 2018 r. wyniosły 4,16 mld zł, co stanowiło wzrost o 122,96% w porównaniu z I półroczem 2017 r., kiedy to osiągnęły one wartość 1,86 mld zł.

W strukturze kosztów działalności lokacyjnej ogółem dominują niezrealizowane straty na lokatach, które stanowiły 80,33% kosztów oraz wynik ujemny z realizacji lokat, który stanowił 16,68% kosztów.

W dziale I koszty związane z działalnością lokacyjną za I półrocze 2018 r. wyniosły 3,45 mld zł i zwiększyły się o 206,35%, tj. 2,33 mld zł w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, na co znaczący wpływ miał wzrost pozycji niezrealizowane straty na lokatach (o 2,30 mld zł).

W dziale II koszty związane z działalnością lokacyjną za I półrocze 2018 r. wyniosły 0,70 mld zł i zmniejszyły się o 4,69%, tj. o 0,03 mld zł w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku, na co znaczący wpływ miał spadek pozycji wynik ujemny z realizacji lokat (o 0,08 mld zł).

Koszty działalności lokacyjnej wzrosły o 122,96% w stosunku do II kw. 2017 r.

Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w II kw. lat 2017 i 2018 r.

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	06.2017	06.2018	Zmiana w %	Zmiana	06.2017	06.2018	Zmiana w %	Zmiana
Razem	1 127,22	3 453,25	206,35%	2 326,03	736,35	701,82	-4,69%	-34,53
I. Koszty działalności lokacyjnej	445,41	471,02	5,75%	25,61	400,00	346,16	-13,46%	-53,84
1. Koszty utrzymania nieruchomości	0,79	0,69	-13,66%	-0,11	8,18	7,63	-6,80%	-0,56
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	54,78	59,56	8,72%	4,78	28,45	45,65	60,44%	17,20
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	2,19	3,03	38,15%	0,84	2,08	7,45	257,43%	5,36
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	387,64	407,75	5,19%	20,11	361,28	285,44	-20,99%	-75,84
II. Niezrealizowane straty na lokatach	681,81	2 982,22	337,40%	2 300,42	336,35	355,66	5,74%	19,31

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3. Wyniki zakładów ubezpieczeń

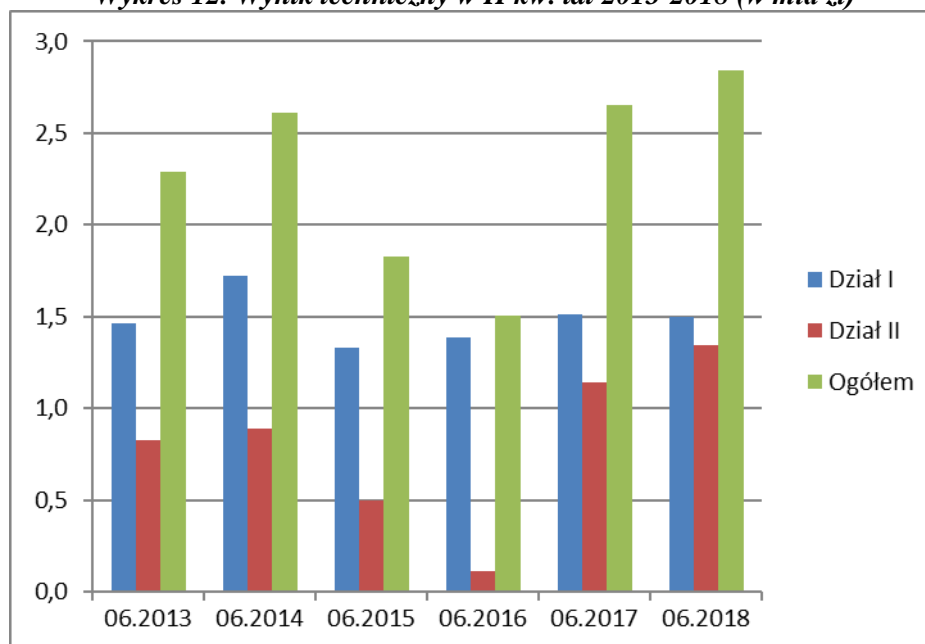
2.3.1. Wynik techniczny

W I półroczu 2018 r. zakłady ubezpieczeń odnotowały zysk techniczny na poziomie 2,84 mld zł, co stanowiło wzrost o 7,12%, tj. o 0,19 mld zł w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku. Wpływ na tę zmianę miała głównie poprawa wyniku technicznego w dziale II, gdyż w dziale I odnotowano niewielki spadek wyniku technicznego (o 0,02 mld zł).

- W dziale ubezpieczeń na życie zysk techniczny wyniósł 1,49 mld zł (spadek o 1,16%, tj. o 0,02 mld zł w stosunku do I półrocza 2017 r.).
- W dziale ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych zysk techniczny wyniósł 1,35 mld zł (wzrost o 18,10%, tj. o 0,21 mld zł w stosunku do I półrocza 2017 r.).

Zysk techniczny sektora ubezpieczeń był o 7,12% wyższy niż w II kw. 2017 r.

Wykres 12. Wynik techniczny w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń na życie

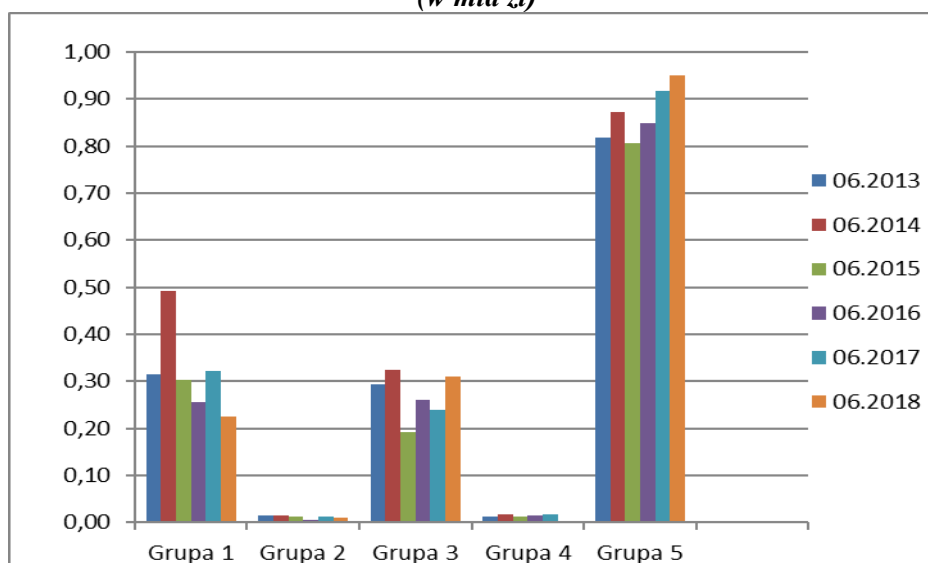
W I półroczu 2018 r. w dziale I nastąpił spadek zysku technicznego o 1,16% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku.

Biorąc pod uwagę wyniki w poszczególnych grupach ubezpieczeń, o pogorszeniu zysku technicznego w dziale I zadecydował spadek wyniku w grupie 1 (ubezpieczenia na życie) – o 0,10 mld zł, tj. 30,24% (z kwoty 0,32 mld zł do kwoty 0,23 mld zł) oraz w grupie 4 (ubezpieczenia rentowe) – o 0,02 mld zł, tj. 96,00% (z kwoty 0,02 mld zł do kwoty 0,72 mln zł). Pogorszenie wyniku technicznego w grupie 1 oraz grupie 4 związane było głównie ze spadkiem zysku z działalności lokacyjnej o 0,06 mld zł.

Poprawę wyniku technicznego w dziale I w stosunku do I półrocza 2017 r. odnotowano w grupie 3 (ubezpieczenia na życie związane z UFK) – o 0,07 mld zł, tj. 29,45%, (z kwoty 0,24 mld zł do kwoty 0,31 mld zł) oraz w grupie 5 (ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe) - o 0,03 mld zł, tj. 3,62%, (z kwoty 0,92 mld zł do kwoty 0,95 mld zł).

W dziale I nastąpił spadek wyniku technicznego o 1,16% w porównaniu z II kw. 2017 r.

Wykres 13. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I w II kw. lat 2013-2018
(w mld zł)

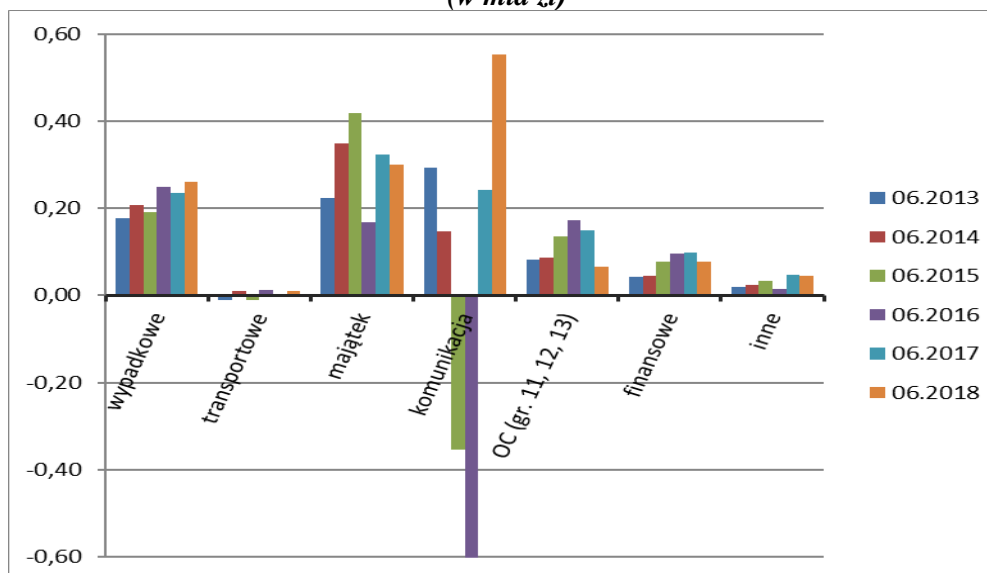
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ **Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych**

W I półroczu 2018 r. w dziale II nastąpił wzrost zysku technicznego o 18,10% w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku.

W dziale II nastąpił wzrost wyniku technicznego o 8,10%

Wykres 14. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II w II kw. lat 2013-2018
(w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Biorąc pod uwagę wyniki w poszczególnych grupach ubezpieczeń, o poprawie zysku działu II zdecydował wzrost wyników w grupie 3 (auto-casco) – o 0,20 mld zł, tj. 137,75% (z kwoty 0,14 mld zł do kwoty 0,34 mld zł) oraz w grupie 10

(OC komunikacyjne) – o 0,11 mld zł, tj. 116,20% (z kwoty 0,10 mld zł do kwoty 0,21 mld zł). Wzrost zysku w ubezpieczeniach komunikacyjnych spowodowany był głównie wzrostem przypisu składki, a w przypadku grupy 10 również zmniejszeniem zmiany stanu rezerw składek i na ryzyko niewygasłe brutto, czyli wyższą składkę zarobioną w I połowie 2018 r.

2.3.2. Wynik z działalności lokacyjnej

Należy zauważyć, że w przypadku zakładów ubezpieczeń na życie działalność lokacyjna jest ujęta w technicznym rachunku ubezpieczeń, więc omawiany powyżej wynik techniczny tego działu prezentuje zarówno wynik z działalności ubezpieczeniowej, jak i lokacyjnej.

Wynik z działalności lokacyjnej za I półrocze 2018 r. ogółem wyniósł 1,82 mld zł i zmniejszył się o 71,24% (z kwoty 6,33 mld zł), w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Zakłady ubezpieczeń wykazały odpowiednio: 0,32 mld zł straty z działalności lokacyjnej w dziale I (spadek o 4,47 mld zł, tj. 107,58%) oraz 2,14 mld zł zysku z działalności lokacyjnej w dziale II (spadek o 0,05 mld zł, tj. o 2,07%).

Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w II kw. 2017 i 2018 r.

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	06.2017	06.2018	Zmiana w %	Zmiana w mln	06.2017	06.2018	Zmiana w %	Zmiana w mln
Wynik z działalności lokacyjnej	4 155,48	-315,12	-107,58%	-4 470,59	2 183,20	2 137,92	-2,07%	-45,28
Przychody z działalności lokacyjnej (1)	5 282,69	3 138,13	-40,60%	-2 144,56	2 919,55	2 839,74	-2,73%	-79,81
Koszty związane z działalnością (2) lokacyjną	1 127,22	3 453,25	206,35%	2 326,03	736,35	701,82	-4,69%	-34,53

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń.

(1): Przychody z działalności lokacyjnej = Przychody z lokat + Nie zrealizowane zyski z lokat;

(2): Koszty związane z działalnością lokacyjną = Koszty działalności lokacyjnej + Nie zrealizowane straty na lokatach.

2.3.3. Wynik finansowy netto

W I półroczu 2018 r. wynik finansowy netto sektora ubezpieczeń wyniósł 3,81 mld zł i wzrósł o 0,67%, tj. o 0,03 mld zł w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku, przy czym wzrost odnotowano w dziale I, natomiast wynik działu II uległ niewielkiemu spadkowi, co stanowi odwrócenie dotychczasowej tendencji.

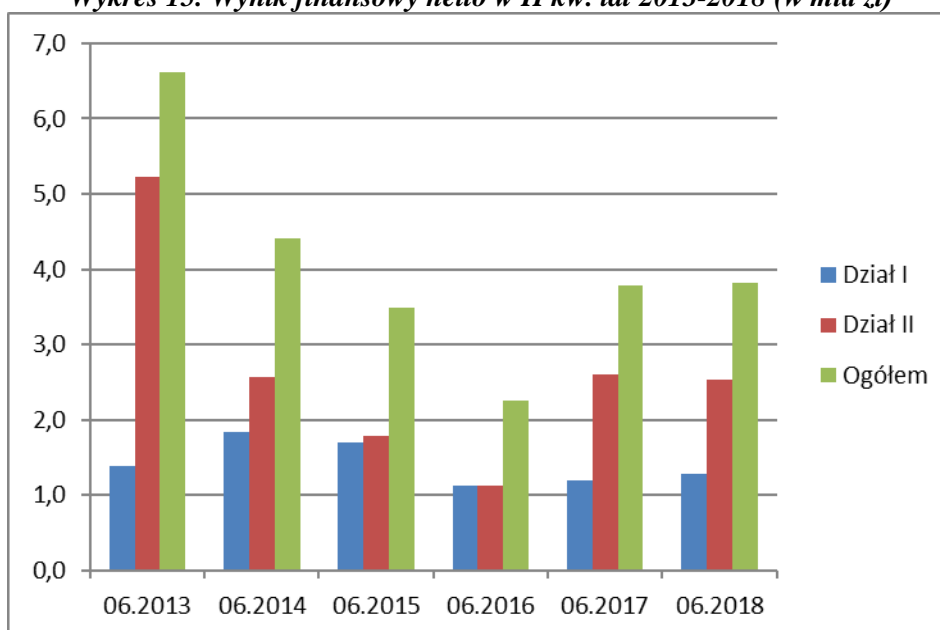
Wynik finansowy sektora ubezpieczeń wzrósł o 0,67% w porównaniu z II kw. 2017 r.

- Wynik finansowy netto działu I wyniósł 1,29 mld zł i w porównaniu z I półroczem 2017 r. wzrósł o 8,01%, tj. o 0,10 mld zł.

- Wynik finansowy netto działu II osiągnął wartość 2,53 mld zł i w odniesieniu do I półrocza 2017 r. spadł o 2,70%, tj. o 0,07 mld zł.

Wykres 15. Wynik finansowy netto w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wskaźniki rentowności

Wskaźniki rentowności obrazują relacje zachodzące pomiędzy wynikami finansowymi zakładu ubezpieczeń w odniesieniu do różnych kategorii ekonomicznych, mają więc za zadanie ocenę zysku osiągniętego z poniesionych nakładów. Wskaźniki rentowności określają wielkość wyniku finansowego (brutto lub netto) przypadającą na jednostkę zaangażowanych w zakładzie ubezpieczeń kapitałów własnych, aktywów ogółem, czy składki przypisanej brutto. W przypadku odnotowanego zysku określają stopę zwrotu ze środków będących w dyspozycji zakładu ubezpieczeń, bądź z działalności ubezpieczeniowej.

Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w II kw. 2017 i 2018

Nazwa wskaźnika ³	Ogółem		Dział I		Dział II	
	06.2017	06.2018	06.2017	06.2018	06.2017	06.2018
Ujęcie za ostatnie 6 miesięcy						
Wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS)	12,00%	11,87%	9,75%	11,54%	13,42%	12,05%
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych (ROE)	11,22%	10,77%	10,34%	11,55%	11,67%	10,40%
Wskaźnik rentowności aktywów (ROA)	1,99%	1,94%	1,14%	1,25%	3,02%	2,69%
Ujęcie za ostatnie 12 miesięcy						
Wskaźnik rentowności sprzedaży (ROS)	9,47%	9,10%	10,55%	10,16%	9,42%	8,46%
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych (ROE)	16,91%	16,10%	19,49%	20,52%	15,52%	13,95%
Wskaźnik rentowności aktywów (ROA)	3,05%	2,93%	2,22%	2,30%	4,06%	3,64%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

³ Rentowność sprzedaży (ROS) - wskaźnik informuje o udziale wyniku finansowego netto w wartości składki przypisanej brutto.

Rentowność kapitałów własnych (ROE) - wskaźnik będący relacją wyniku finansowego netto do średniej wartości kapitałów własnych.

Rentowność aktywów (ROA) - wskaźnik stanowi relację wyniku finansowego netto do średniej wartości aktywów.

3. Bilans zakładów ubezpieczeń

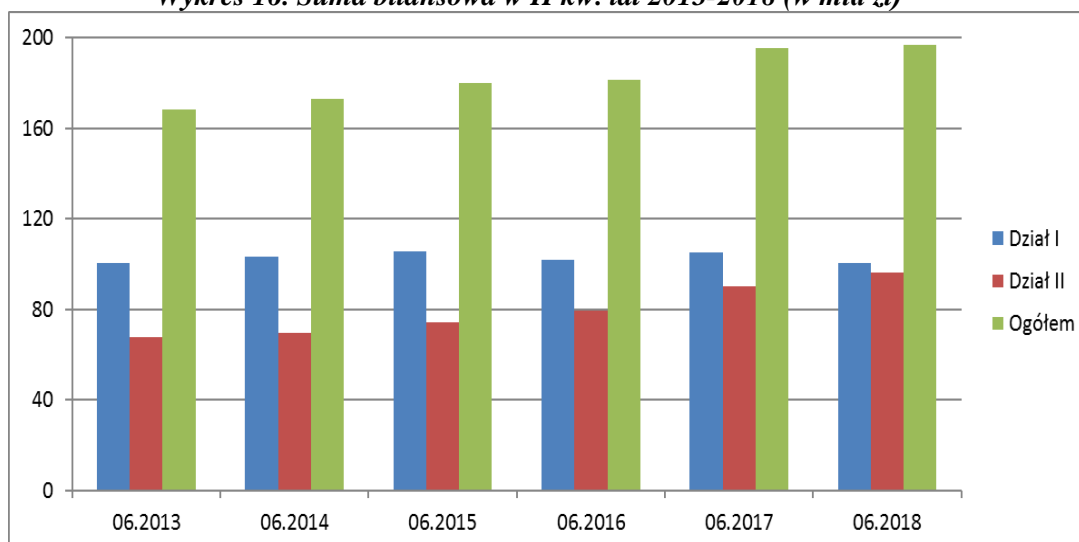
3.1. Aktywa zakładów ubezpieczeń

Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń na koniec I półrocza 2018 r. wyniosła 196,79 mld zł i wzrosła w porównaniu ze stanem na koniec I półrocza 2017 r. o 0,73%, tj. o 1,43 mld zł.

Aktywa zakładów ubezpieczeń obu działów ubezpieczeń zwiększyły się, ogółem o 0,73%

- Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie, równe 100,50 mld zł, zmniejszyły się o 4,28% (tj. o 4,50 mld zł) w porównaniu z I półroczem 2017 r.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość aktywów wyniosła 96,29 mld zł, co w porównaniu z I półroczem poprzedniego roku stanowiło wzrost o 6,56% tj. o 5,93 mld zł.

Wykres 16. Suma bilansowa w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Główną pozycją aktywów zakładów ubezpieczeń działu I i działu II są lokaty (pozycja B aktywów), stanowiące 58,21% sumy bilansowej obu działów łącznie.

Główną pozycję aktywów zakładów ubezpieczeń stanowiły lokaty

Ponadto, w zakładach działu I aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający stanowiły 54,57% sumy bilansowej działu I na dzień 30 czerwca 2018 r.

Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w II kw.2017 i 2018 r.

Wyszczególnienie	06.2017	06.2018	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	105,00	100,50	-4,28 %	-4,50	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	0,37	0,40	7,94 %	0,03	0,40 %
lokaty B	39,71	40,80	2,74 %	1,09	40,59 %
lokaty C	58,87	54,85	-6,84 %	-4,02	54,57 %
należności	2,18	1,25	-42,72 %	-0,93	1,25 %
inne składniki aktywów	0,59	0,53	-10,40 %	-0,06	0,53 %
rozliczenia międzyokresowe	3,26	2,67	-18,26 %	-0,60	2,65 %
Dział II	90,36	96,29	6,56 %	5,93	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	1,10	1,13	2,13 %	0,02	1,17 %
lokaty B	68,21	73,76	8,15 %	5,56	76,61 %
należności	10,60	10,73	1,21 %	0,13	11,14 %
inne składniki aktywów	1,91	1,58	-16,89 %	-0,32	1,64 %
rozliczenia międzyokresowe	8,55	9,08	6,30 %	0,54	9,43 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3.1.1. Lokaty zakładów ubezpieczeń

Wartość lokat z pozycji B aktywów zakładów ubezpieczeń na koniec I półrocza 2018 r. wyniosła 114,56 mld zł, co w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego stanowiło wzrost o 6,16%, tj. o 6,64 mld zł. Najwyższy wzrost o 6,07 mld zł zaobserwowano w przypadku dłużnych papierów wartościowych i innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu, a największy spadek o 0,83 mld zł odnotowały lokaty z tytułu pożyczek. Główną pozycję w strukturze lokat stanowiły dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu (60,98%), lokaty w jednostkach podporządkowanych (16,85%) oraz lokaty z tytułu udziałów, akcji oraz innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych, (15,02%).

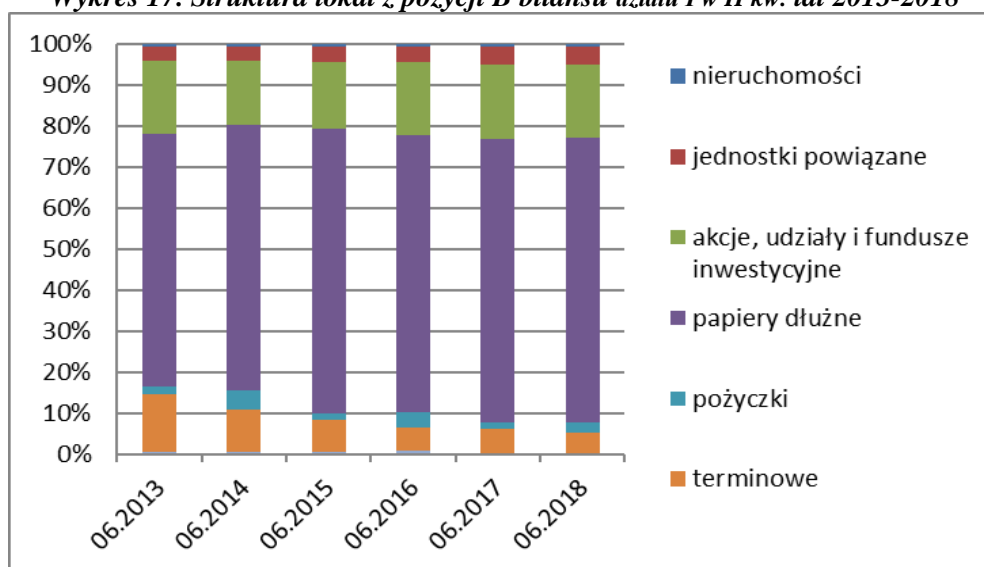
■ Zakłady ubezpieczeń na życie

Lokaty z pozycji B aktywów

Na koniec I półrocza 2018 r., lokaty z pozycji B aktywów wynosiły 40,80 mld zł i w stosunku do I półrocza 2017 r. zwiększyły się o 2,74%, tj. o 1,09 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu I wyniósł 40,59%. Największy udział w lokatach pozycji B działu I stanowiły dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu (69,21%) oraz udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych (17,97%). Porównując strukturę lokat z pozycji B bilansu działu I z poprzednim okresem należy zauważyć, że najwyższy wzrost udziału

odnotowały lokaty z tytułu pożyczek (o 0,97 pkt. proc.), a największy spadek odnotowały lokaty terminowe (o 0,56 pkt. proc.).

Wykres 17. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I w II kw. lat 2013-2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Lokaty z pozycji C aktywów

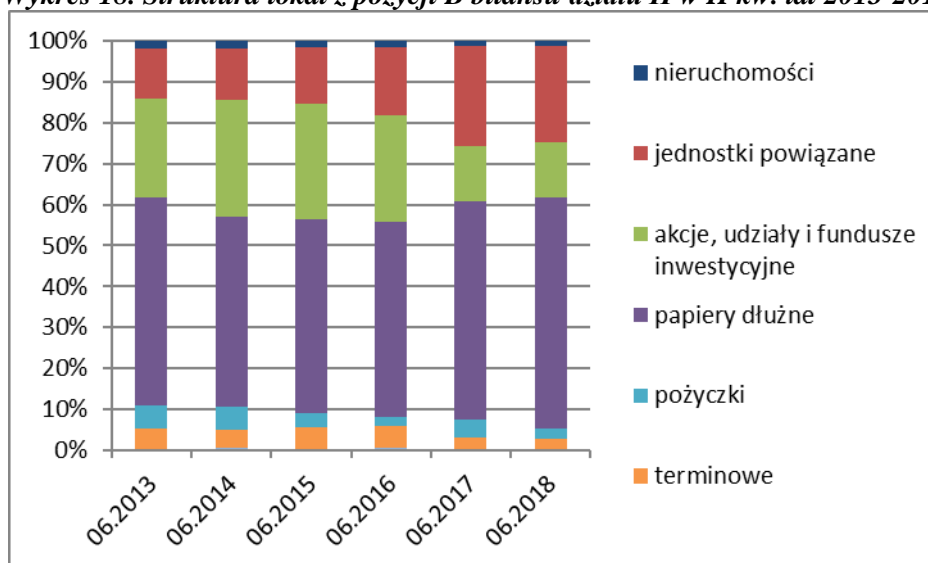
Na koniec I półrocza 2018 r., aktywa netto na rachunek i ryzyko ubezpieczającego (lokaty C bilansu) wynosiły 54,85 mld zł i w stosunku do stanu na dzień kończący I półrocze 2017 r. zmniejszyły się o 6,84%, tj. o 4,02 mld zł. Udział lokat C w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu I wyniósł 54,57% na dzień 30 czerwca 2018 r.

■ Zakłady pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

Wartość lokat z pozycji B aktywów na koniec I półrocza 2018 r. wyniosła 73,76 mld zł, co stanowiło wzrost w porównaniu z poprzednim okresem o 8,15%, tj. o 5,56 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu II wyniósł 76,61%.

Największy udział w lokatach pozycji B aktywów stanowiły dłużne papiery wartościowe i inne papiery wartościowe o stałej kwocie dochodu (56,43%), lokaty w jednostkach podporządkowanych (23,74%) oraz udziały, akcje oraz inne papiery wartościowe o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne w funduszach inwestycyjnych (13,38%). W stosunku do I półrocza 2017 r. w strukturze lokat tego działu nastąpiły istotne zmiany. Największy wzrost udziału, o 3,16 pkt. proc. odnotowały lokaty w dłużne papiery wartościowe, a największy spadek, o 2,01 pkt. proc. zaobserwowano w przypadku pożyczek.

Wykres 18. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II w II kw. lat 2013-2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3.2. Pasywa zakładów ubezpieczeń

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia oraz kapitały własne. Udział rezerw techniczno-ubezpieczeniowych na udziale własnym w sumie bilansowej w I półroczu 2018 r. wyniósł 69,15%, przy czym w dziale I osiągnął aż 83,63%, a w dziale II - 54,04%.

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowiły rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto oraz kapitały własne

Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w II kw. 2017 i 2018 r.

Wyszczególnienie	06.2017	06.2018	Zmiana (w%)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	105,00	100,51	-4,28 %	-4,50	100,00 %
kapitały własne	10,80	10,32	-4,42 %	-0,48	10,27 %
zobowiązania podporządkowane	0,02	0,02	-0,00 %	0,00	0,02 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym	88,29	84,05	-4,80%	-4,24	83,63 %
oszacowane regresy i odzyski	0,00	0,00	-	0,00	0,00 %
pozostałe rezerwy	1,38	1,15	-16,41 %	-0,23	1,14 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	0,17	0,19	13,20 %	0,02	0,19 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	3,79	4,34	14,42 %	0,55	4,31 %
rozliczenia międzyokresowe	0,56	0,44	-22,34 %	-0,13	0,43 %
Dział II	90,36	96,29	6,56 %	5,92	100,00 %
kapitały własne	22,55	23,95	6,21 %	1,40	24,88 %
zobowiązania podporządkowane	2,96	2,99	1,03 %	0,03	3,11 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym	47,29	52,04	10,04 %	4,75	54,04 %
oszacowane regresy i odzyski	0,37	0,39	6,53 %	0,02	0,41 %
pozostałe rezerwy	1,36	1,45	6,23 %	0,08	1,50 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuratorów	1,73	0,96	-44,31 %	-0,77	1,00 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	11,66	11,83	1,45 %	0,17	12,29 %
rozliczenia międzyokresowe	3,18	3,46	8,83 %	0,28	3,60 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

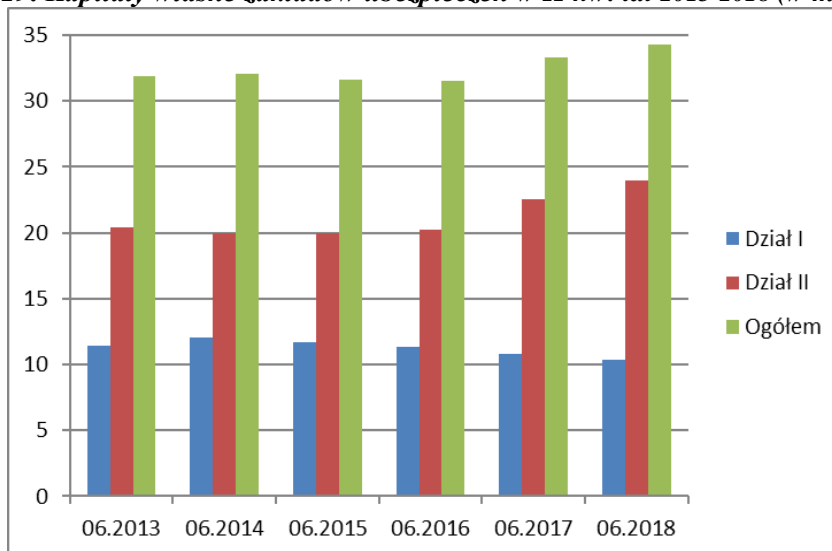
3.2.1. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń

Drugą, co do wielkości pozycją w strukturze pasywów były kapitały własne, które na koniec I półrocza 2018 r. wyniosły 34,27 mld zł i w odniesieniu do I półrocza 2017 r. zwiększyły się o 2,77%, tj. o 0,92 mld zł. Ich udział w pasywach wyniósł 17,42% (w dziale I - 10,27%, a w dziale II - 24,88%).

Wartość kapitałów własnych ogółem zwiększyła się o 2,77%

- Wartość kapitałów własnych zakładów ubezpieczeń na życie na koniec II kwartałów 2018 r. wyniosła 10,32 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego okresu ich wartość zmniejszyła się o 4,42%, tj. o 0,48 mld zł.
- Wartość kapitałów własnych zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych na koniec II kwartałów 2018 r. wyniosła 23,95 mld zł. Kapitały te zwiększyły się o 6,21%, tj. o 1,40 mld zł w stosunku do poprzedniego okresu.

Wykres 19. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń na koniec I półrocza 2018 r. wyniosła 4,02 mld zł (1,77 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu I oraz 2,25 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu II), co stanowiło 64,45% łącznych kapitałów podstawowych sektora ubezpieczeń (odpowiednio: 60,63% w dziale I oraz 67,81% w dziale II). Wartość ta w stosunku do I półrocza 2017 r. nieznacznie się zwiększyła, o 0,14 mln zł. W dziale I zanotowano spadek inwestycji zagranicznych, a w dziale II ich wzrost.

W bezpośrednich inwestycjach zagranicznych dominował kapitał austriacki oraz niemiecki

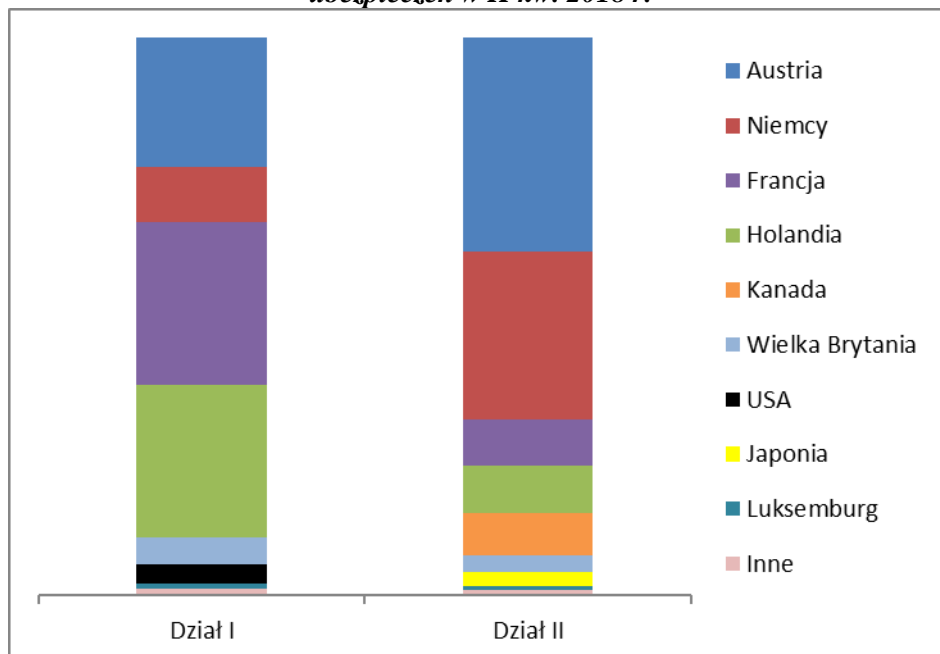
Ze względu na pochodzenie kapitału zagranicznego, wśród inwestorów z 13 krajów dominował kapitał austriacki (inwestycje w 8 zakładach ubezpieczeń o łącznej wartości 1,27 mld zł, co stanowiło 31,56% wartości inwestycji zagranicznych). Wysoki był również udział kapitału niemieckiego (inwestycje w 14 zakładach ubezpieczeń na kwotę 0,85 mld zł, co stanowiło 21,24% wartości inwestycji zagranicznych), francuskiego (inwestycje w 6 zakładach wynoszące 0,70 mld zł – 17,50% inwestycji zagranicznych) oraz holenderskiego (inwestycje w 5 zakładach wynoszące 0,68 mld zł – 16,86% inwestycji zagranicznych). Wzrost wartości kapitału w stosunku do I półrocza 2017 r. zanotował kapitał francuski (o 0,01 mld zł) oraz niemiecki (o około 0,01 mld zł), natomiast spadek odnotował kapitał holenderski i austriacki.

Inwestorzy z trzech krajów zaangażowani w jedenastu zakładach ubezpieczeń uzyskali prawie 80,0% udziału wszystkich inwestycji zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń działu I. Był to kapitał francuski (29,15%), holenderski (27,50%) i austriacki (23,11%). W dziale II inwestorzy z dwóch krajów (inwestycje w trzynastu zakładach ubezpieczeń) uzyskali prawie

70,00% udziału inwestycji zagranicznych w kapitale podstawowym. Był to kapitał austriacki (38,20%) i niemiecki (30,18%).

Wykres 20. Udział inwestorów zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń w II kw. 2018 r.

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3.2.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto

Na koniec I półrocza 2018 r. wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto dla celów rachunkowości zakładów ubezpieczeń wyniosła 149,14 mld zł i w porównaniu z końcem I półrocza 2017 r. nieznacznie wzrosła o 0,91%, tj. o 1,34 mld zł.

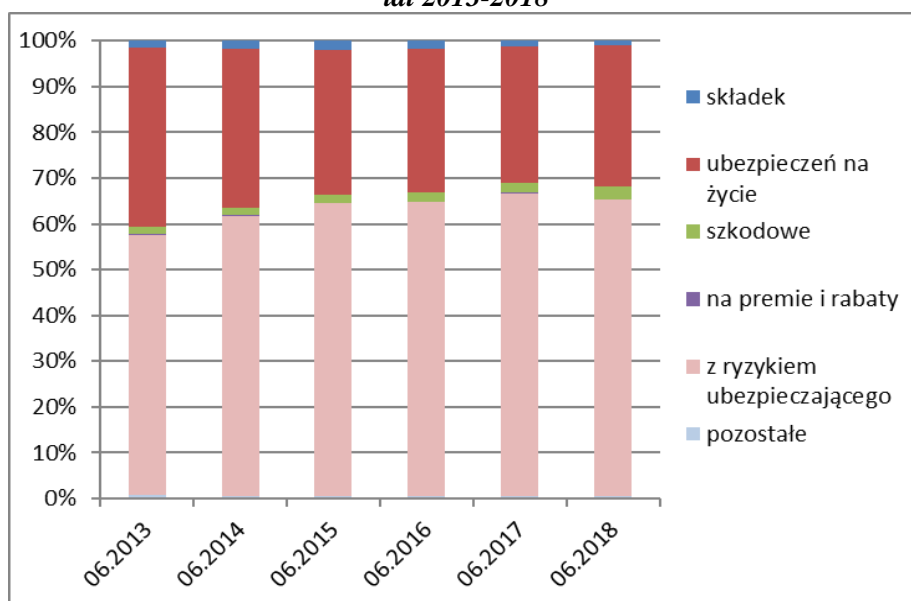
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto wzrosły o 0,91%

■ Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń na życie

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na życie na koniec I półrocza 2018 r. wyniosła 84,40 mld zł. W porównaniu z końcem I półrocza 2017 r. zaobserwowano ich spadek o 4,95%, tj. o 4,40 mld zł.

Na dzień 30 czerwca 2018 r. w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń działu I dominującą pozycję zajmowały rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający oraz rezerwy ubezpieczeń na życie, wynoszące odpowiednio 64,96% (spadek o 1,31 pkt. proc.) oraz 30,99% (wzrost o 1,35 pkt. proc.) rezerw.

Wykres 21. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu I w II kw. lat 2013-2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

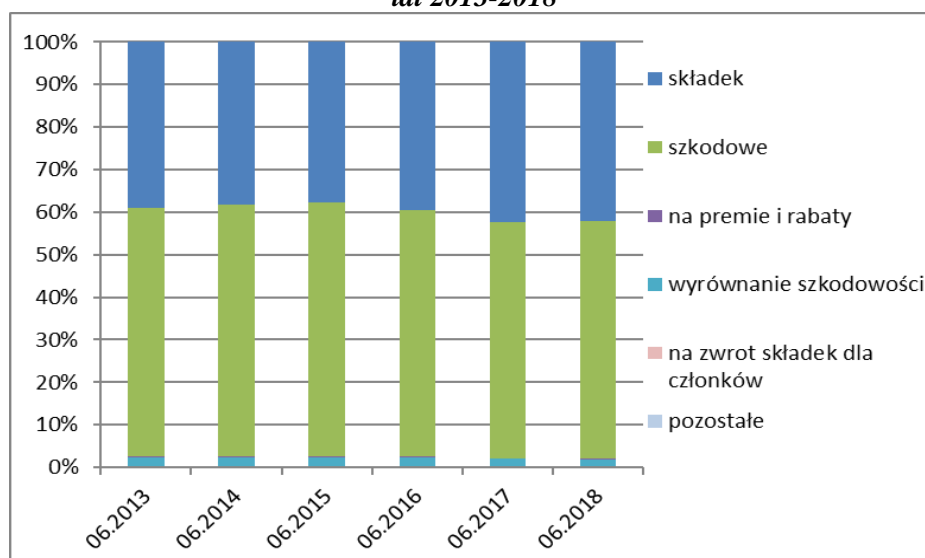
■ Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto na koniec I półrocza 2018 r. wyniosła 64,75 mld zł. W porównaniu z końcem I półrocza 2017 r. nastąpił wzrost rezerw o 9,72%, tj. o 5,74 mld zł.

W strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu II, na dzień 30 czerwca 2018 r. dominującą pozycję zajmowały rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwa składek łącznie z rezerwą na pokrycie ryzyka niewygasłego, wynoszące odpowiednio 55,96% (wzrost w ciągu roku o 0,60 pkt. proc.) oraz 42,00% (spadek o 0,46 pkt. proc.) rezerw.

W dziale II w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych najwyższy udział posiadała rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Wykres 22. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu II w II kw. lat 2013-2018

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3.3. Wybrane pozycje bilansowe dla celów wypłacalności

Na koniec I półrocza 2018 r. nastąpił niewielki wzrost (o 0,20%, tj. o kwotę 0,39 mld zł) wartości aktywów sektora ubezpieczeń, wyliczonych przy zastosowaniu metod wyceny stosowanych dla celów wypłacalności w stosunku do I półrocza 2017 r. Zakłady ubezpieczeń działu I odnotowały spadek wartości aktywów o 3,82% (o 3,98 mld zł), a zakłady działu II – wzrost o 4,77% (o 4,37 mld zł).

W strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń najwyższy udział (63,68%) miały lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym). Wzrosły one w I półroczu 2018 r. o 6,55 mld zł (o 5,53%) w stosunku do stanu na dzień 30 czerwca 2017 roku. Ich udział w dziale I wyniósł 45,45%, a w dziale II aż 82,69%. Największy udział w tych lokatach zanotowały dłużne papiery wartościowe - 60,77%, które jako jedyne osiągnęły wzrost udziału (o 1,84 pkt. proc.) w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego. Najwyższy spadek udziału o 1,35 pkt. proc. w stosunku do I półrocza 2017 r. wykazały udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe.

W analizowanym okresie nastąpił wzrost wartości zobowiązań zakładów ubezpieczeń przy zastosowaniu metod wyceny stosowanych dla celów wypłacalności o 0,78%, tj. o kwotę 1,02 mld zł w stosunku do stanu na koniec I półrocza 2017 r. Zakłady ubezpieczeń działu I zanotowały spadek zobowiązań o 2,59 mld zł (o 3,39%), a zakłady działu II - wzrost zobowiązań o 3,61 mld zł (o 6,58%).

W strukturze zobowiązań obu działów 80,71% stanowiły rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto z uwzględnieniem oszacowanych regresów i odzysków brutto, wyznaczone zgodnie z zasadami dla celów wypłacalności. W badanym okresie wartość rezerw wzrosła o 1,00%, czyli o 1,05 mld zł. Wśród rezerw najwyższy udział 35,37% miały rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Rezerwy te na koniec I półrocza 2018 r. zmniejszyły się o 7,33 pkt. proc. w stosunku do poprzedniego roku.

Tabela 9. Wybrane pozycje bilansowe dla celów wypłacalności w II kw.2017 i 2018 r. (w mld zł)

Wyszczególnienie	Dział I			Dział II		
	06.2017	06.2018	Różnica	06.2017	06.2018	Różnica
Aktywa	104,13	100,15	-3,98	91,73	96,10	4,37
Lokaty (poz. B)	45,16	46,56	1,40	77,36	81,66	4,30
Zobowiązania	76,41	73,82	-2,59	54,90	58,51	3,61
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	67,28	64,50	-2,78	38,46	42,29	3,83

Źródło: Kwartalne dane i informacje do celów nadzoru - zakłady ubezpieczeń

■ Porównanie wybranych pozycji bilansowych dla celów wypłacalności i rachunkowości

Dokonując porównania zmian zagregowanej wartości aktywów sektora ubezpieczeń, wyliczonych przy zastosowaniu metod wyceny stosowanych dla celów wypłacalności (wg Wypłacalność II) z aktywami ustalonymi wg zasad dla celów rachunkowości, należy wskazać, iż na koniec I półrocza 2018 r. wartość aktywów dla celów wypłacalności zmniejszyła się o kwotę 0,55 mld zł. Zarówno w przypadku zakładów ubezpieczeń działu I jak i II wartość aktywów wg zasad Wypłacalności II była niższa w stosunku do wartości statutowej o 0,36% (o 0,36 mld zł) dla działu I oraz o 0,20% (o 0,19 mld zł) dla działu II.

Wartość aktywów ustalonych wg zasad Wypłacalności II jest niższa o 0,55 mld zł w stosunku do wartości aktywów ustalonych wg zasad rachunkowości

- Wartość lokat (innych niż Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający) sektora ubezpieczeń, wyznaczonych zgodnie z zasadami Wypłacalności II, w porównaniu do wartości lokat ustalonych według zasad wyceny dla celów rachunkowości na koniec II kwartału 2018 r. była większa o 11,92%, tj. o kwotę 13,66 mld zł. Wyższą wartość lokat wykazały zarówno zakłady ubezpieczeń na życie (o 14,12%, tj. o 5,76 mld zł), jak również zakłady ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (o 10,71%, tj. o 7,90 mld zł).

- Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto z uwzględnieniem oszacowanych regresów i odzysków brutto, wyznaczonych zgodnie z zasadami dla celów wypłacalności, w porównaniu do wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów rachunkowości jest niższa o 28,20%, tj. o kwotę 41,95 mld zł. Mniejszą wartość rezerw dla celów wypłacalności wykazały zakłady obu działów, przy czym w dziale I o 19,89 mld zł, a w dziale II o 22,06 mld zł.

Tabela 10. Porównanie wybranych pozycji bilansowych zakładów ubezpieczeń według różnych zasad rachunkowych na koniec I półrocza 2018 roku (w mld zł)

Wyszczególnienie	Dla celów rachunkowości	Dla celów wypłacalności	Różnica
Aktywa			
Dział I	100,50	100,14	-0,36
Dział II	96,29	96,10	-0,19
Ogółem	196,79	196,24	0,55
Lokaty z pozycji B			
Dział I	40,80	46,56	5,76
Dział II	73,76	81,66	7,90
Ogółem	114,56	128,22	13,66
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe			
Dział I	84,40	64,50	-19,89
Dział II	64,35	42,30	-22,06
Ogółem	148,75	106,80	-41,95

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń oraz kwartalne dane i informacje do celów nadzoru - zakłady ubezpieczeń

4. Wypłacalność zakładów ubezpieczeń

Krajowe zakłady ubezpieczeń i zakłady reasekuracji zobowiązane są posiadać odpowiednie środki własne na pokrycie dwóch wymogów kapitałowych, tj.:

- dopuszczone środki własne (DŚW) na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (ang. Solvency Capital Requirement – SCR) oraz
- dopuszczone podstawowe środki własne (DPŚW) na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego (ang. Minimum Capital Requirement – MCR).

4.1. Struktura środków własnych

Zgodnie z art. 240 ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej, środki własne zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji stanowią sumę podstawowych środków własnych oraz uzupełniających środków własnych. Jednak środki własne krajowych zakładów ubezpieczeń i reasekuracji działających w Polsce składają się wyłącznie z podstawowych środków własnych. Uwzględniając cechy jakościowe określone w art. 245 ust. 2 ww. ustawy, środki własne kwalifikowane są do trzech kategorii, przy czym kategoria 1, to środki własne o najwyższej jakości.

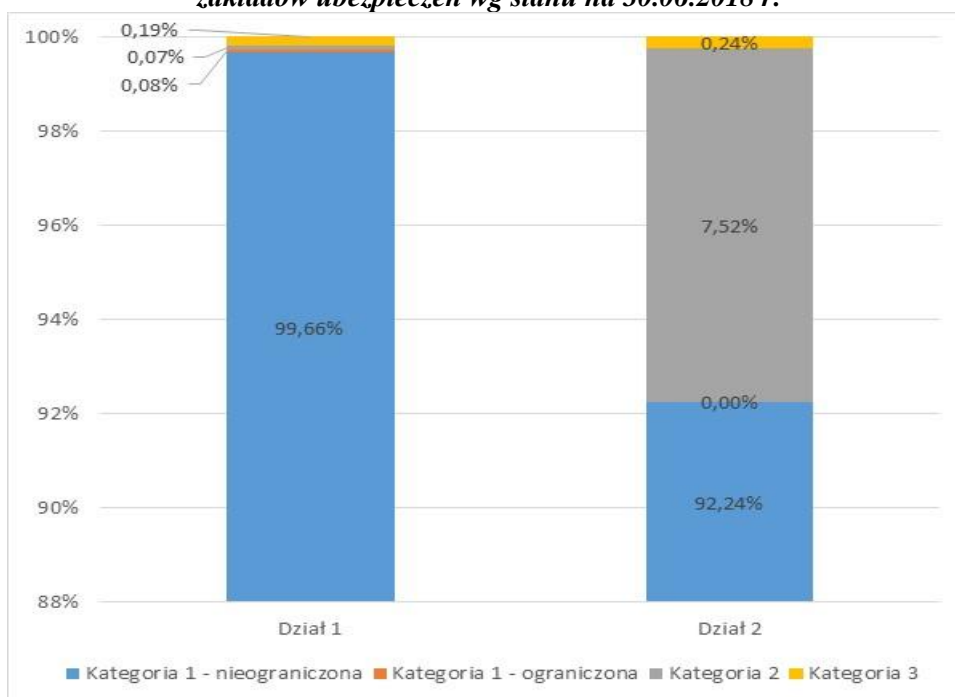
■ Zakłady ubezpieczeń na życie

W strukturze dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w dziale I dominują podstawowe środki własne kategorii 1 – nieograniczone, które według stanu na 30 czerwca 2018 r. stanowiły 99,66% łącznych dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR.

■ Zakłady pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

W strukturze dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) w dziale II najwyższy udział mają podstawowe środki własne kategorii 1 – nieograniczone, które według stanu na 30 czerwca 2018 r. stanowiły 92,24% łącznych dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR.

Wykres 23. Struktura dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR dla zakładów ubezpieczeń wg stanu na 30.06.2018 r.

Źródło: Dane i informacje do celów wypłacalności (wg Wypłacalność II) – Kwartalne formularze sprawozdawcze zawierające dane ilościowe

4.2. Struktura ryzyka według kapitałowego wymogu wypłacalności

Wszystkie zakłady ubezpieczeń wyznaczyły kapitałowy wymóg wypłacalności na dzień 30 czerwca 2018 r. za pomocą formuły standardowej. Poniżej przedstawiono informację o strukturze kapitałowego wymogu wypłacalności w podziale na główne moduły i podmoduły ryzyka.

■ Zakłady ubezpieczeń na życie

Dla działu I największy wpływ na wielkość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) wyznaczonego formułą standardową miały następujące moduły ryzyka:

- ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie stanowiące 84,64% (wzrost w stosunku do stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. o 3,67 pkt. proc.),
- ryzyko rynkowe stanowiące 39,36% (spadek w stosunku do stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. o 6,84 pkt. proc.).

Na dzień 30 czerwca 2018 r. w ramach modułu ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach na życie zakładów ubezpieczeń działu I największy udział miały poniższe podmoduły ryzyka:

- ryzyko związane z rezygnacjami z umów (64,27%),

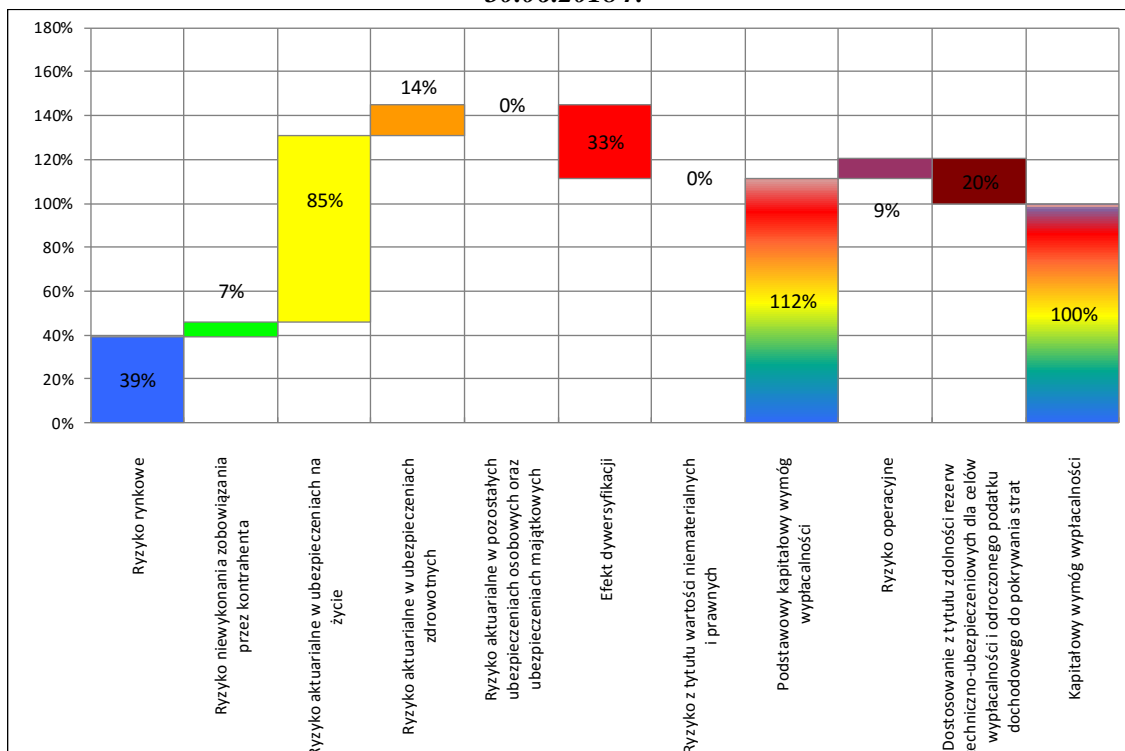
- ryzyko śmiertelności (28,66%),
- ryzyko wydatków w ubezpieczeniach na życie (15,52%),
- ryzyko katastroficzne w ubezpieczeniach na życie (15,24%).

W strukturze modułu ryzyka rynkowego działu I głównymi podmodułami były:

- ryzyko cen akcji (60,35%),
- ryzyko stopy procentowej (32,40%),
- ryzyko koncentracji aktywów (28,30%),
- ryzyko spreadu (22,20%).

Należy zwrócić uwagę, iż niektóre zakłady ubezpieczeń w dziale I nie stosowały metody opartej na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko do wyznaczania SCR dla inwestycji poprzez fundusze inwestycyjne, w tym przede wszystkim fundusze inwestycyjne w ramach ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych. Powyższe spowodowało, iż ryzyko cen akcji (cała wartość funduszy została uwzględniona jako akcje typu 2 w ryzyku cen akcji) oraz ryzyko koncentracji stanowiły istotny udział w całościowym SCR w dziale I.

Wykres 24. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu I wg stanu na 30.06.2018 r.

Źródło: Informacje ilościowe przekazane na żądanie organu nadzoru

■ Zakłady pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych

Dla działu II największy wpływ na wielkość kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) wyznaczonego formułą standardową na dzień 30 czerwca 2018 r. miały następujące moduły ryzyka:

- ryzyko aktuarialne w pozostałych ubezpieczeniach osobowych oraz ubezpieczeniach majątkowych stanowiące 62,84% (wzrost w stosunku do stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. o 4,29 pkt. proc.),
- ryzyko rynkowe stanowiące 53,62% (spadek w stosunku do stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. o 2,97 pkt. proc.).

W ramach modułu ryzyka aktuarialnego w pozostałych ubezpieczeniach osobowych oraz ubezpieczeniach majątkowych zakładów ubezpieczeń działu II największy udział miały poniższe podmoduły ryzyka:

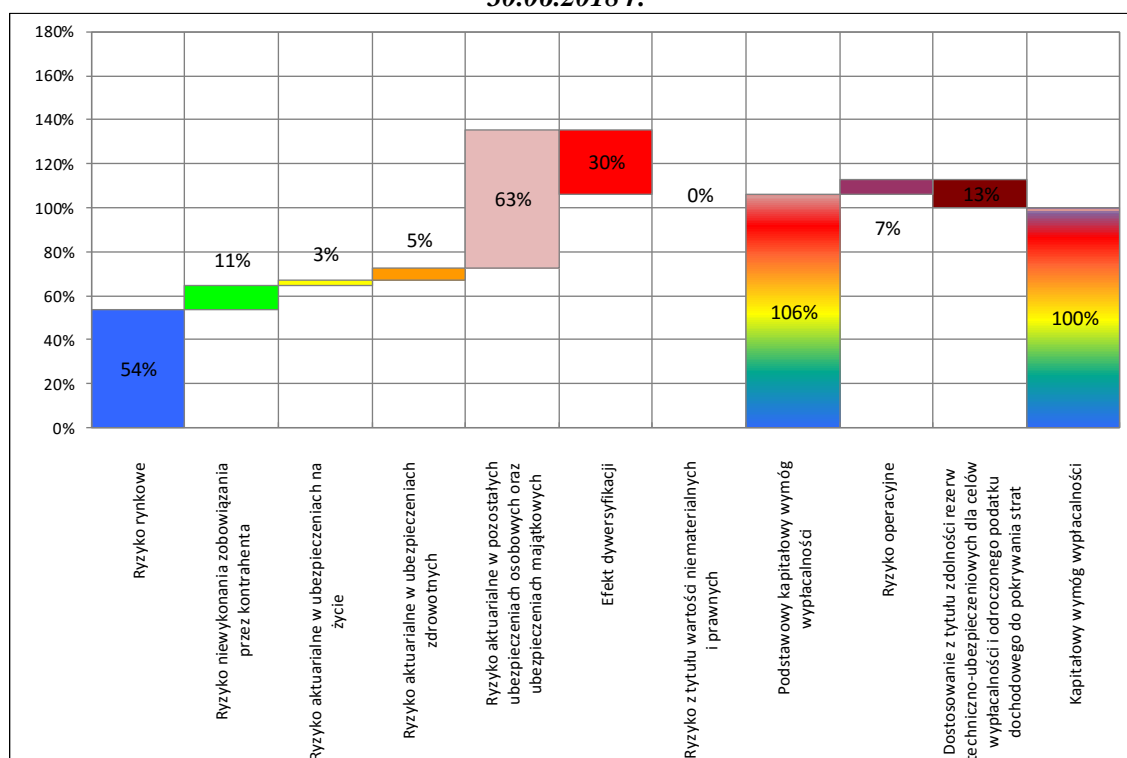
- ryzyko składki i rezerw (91,02%),
- ryzyko katastroficzne (19,80%).

W strukturze modułu ryzyka rynkowego działu II głównymi podmodułami były:

- ryzyko cen akcji (70,54%),
- ryzyko koncentracji aktywów (32,17%),
- ryzyko walutowe (13,71%),
- ryzyko spreadu (13,41%),
- ryzyko stopy procentowej (12,06%).

Wysoki udział ryzyka cen akcji i ryzyka koncentracji aktywów w dziale II wynikał przede wszystkim z posiadania przez kilka zakładów ubezpieczeń udziałów kapitałowych w innych zakładach ubezpieczeń i instytucjach finansowych.

Wykres 25. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu II wg stanu na 30.06.2018 r.

Źródło: Informacje ilościowe przekazane na żądanie organu nadzoru

4.3. Wskaźniki wypłacalności

■ Wskaźniki wypłacalności w skali sektora

Współczynniki wypłacalności, odnoszące się do minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) oraz kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR), w skali całego sektora ubezpieczeń, według stanu na dzień 30 czerwca 2018 r. kształtują się na poziomie: 757% w przypadku minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) oraz 267% w przypadku kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR). W stosunku do stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. oba wskaźniki wypłacalności zmniejszyły się, SCR o 11 pkt. proc., zaś wskaźnik wypłacalności MCR o 41 pkt. proc.

Wskaźniki wypłacalności sektora na bezpiecznym poziomie: 757% MCR, 267% SCR

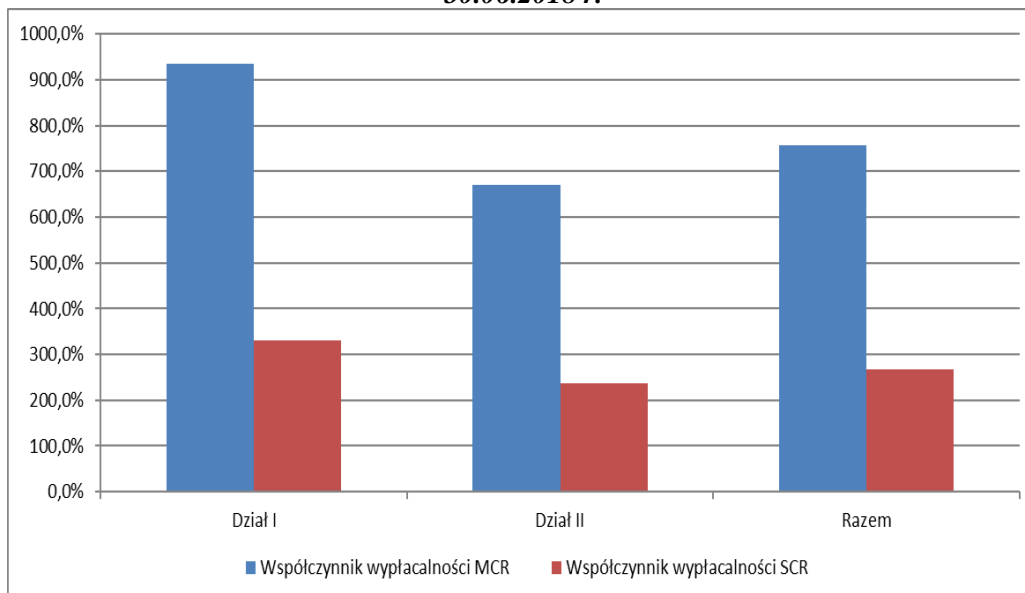
Tabela 11. Wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń

Pozycja	Dział I			Dział II			Razem		
	06.2017	06.2018	Zmiana w pkt. proc.	06.2017	06.2018	Zmiana w pkt. proc.	06.2017	06.2018	Zmiana w pkt. proc.
Wskaźnik wypłacalności SCR	328%	331%	3	251%	237%	-14	278%	267%	-11
Wskaźnik wypłacalności MCR	923%	935%	12	726%	671%	-55	798%	757%	-41

Źródło: Dane i informacje do celów wypłacalności (wg Wypłacalność II) – Kwartalne formularze sprawozdawcze zawierające dane ilościowe

Z porównania bieżących danych oraz danych sprzed roku wynika, że w skali rynku poziomy pokrycia kapitałowego współczynnika wypłacalności stabilizują się.

Wykres 26. Wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na 30.06.2018 r.

Źródło: Dane i informacje dla celów wypłacalności (wg Wypłacalność II) – Kwartalne formularze sprawozdawcze zawierające dane ilościowe

Spis tabel

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w II kw. 2017 i 2018 r.	6
Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w II kw. 2017 i 2018 r.	9
Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w II kw. 2017 i 2018 r.	11
Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w II kw. lat 2017 i 2018 r.	20
Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł) w II kw. 2017 i 2018 r.	23
Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w II kw. 2017 i 2018	25
Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w II kw. 2017 i 2018 r.	27
Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w II kw. 2017 i 2018 r.	30
Tabela 9. Wybrane pozycje bilansowe dla celów wypłacalności w II kw. 2017 i 2018 r. (w mld zł)	35
Tabela 10. Porównanie wybranych pozycji bilansowych zakładów ubezpieczeń według różnych zasad rachunkowych na koniec I półrocza 2018 roku (w mld zł)	36
Tabela 11. Wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń	41

Spis wykresów

Wykres 1. Składka przypisana brutto w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł).....	5
Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w II kw. lat 2013-2018	7
Wykres 3. Zmiana składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w II kw. 2017 r. i 2018 r.	9
Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w II kw. lat 2013-2018	10
Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)	12
Wykres 6. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu I w II kw. lat 2013-2018.....	13
Wykres 7. Struktura odszkodowań i świadczeń wypłaconych brutto według grup ubezpieczeń działu II w II kw. lat 2013-2018	15
Wykres 8. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w II kw. 2017 i 2018 r.	16
Wykres 9. Koszty działalności ubezpieczeniowej w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł).....	17
Wykres 10. Kształtowanie się wskaźnika kosztów akwizycji w II kw. lat 2013 -2018....	18
Wykres 11. Kształtowanie się wskaźnika kosztów administracyjnych w II kw. lat 2013-2018.....	19
Wykres 12. Wynik techniczny w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł).....	21
Wykres 13. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)	22
Wykres 14. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)	22
Wykres 15. Wynik finansowy netto w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł).....	24
Wykres 16. Suma bilansowa w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł)	26
Wykres 17. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I w II kw. lat 2013-2018	28
Wykres 18. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II w II kw. lat 2013-2018	29
Wykres 19. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń w II kw. lat 2013-2018 (w mld zł) 31	
Wykres 20. Udział inwestorów zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń w II kw. 2018 r.	32

Wykres 21. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu I w II kw. lat 2013-2018	33
Wykres 22. Struktura rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto działu II w II kw. lat 2013-2018	34
Wykres 23. Struktura dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR dla zakładów ubezpieczeń wg stanu na 30.06.2018 r.	38
Wykres 24. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu I wg stanu na 30.06.2018 r.	39
Wykres 25. Struktura wymogu SCR dla zakładów ubezpieczeń działu II wg stanu na 30.06.2018 r.	41
Wykres 26. Wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń według stanu na 30.06.2018 r.	42

KNF

KOMISJA
NADZORU
FINANSOWEGO

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
skr. poczt. 419
00-950 Warszawa

tel. (48) 22 262 50 00
fax (48) 22 262 51 11
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl